

PROPOSTA PEDAGÒGICA
DEPARTAMENT DE MÚSICA
CURS 2023-2024

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

1.1 JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA
PEDAGÒGICA

1.2 CONTEXTUALITZACIÓ

2. OBJECTIUS VINCULATS AMB LA MATÈRIA

3. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

4. COMPETÈNCIES CLAU

5. 1r i 2n ESO

6. ARTS ESCÈNIQUES I DANSA 4t ESO

7. MÚSICA 4t ESO

8. CREATIVITAT MUSICAL

9. BATXILLERAT (Modalitat de Batxillerat de Música i Arts Escèniques)

9.1. LENGUATGE I PRÀCTICA MUSICAL

9.2. COR I TÈCNICA VOCAL I i II

9.3. HISTÒRIA DE LA MÚSICA I LA DANSA

10. CRITERIS D'AVUACIÓ GENERAL

**11. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT
ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O PER A LA COMPENSACIÓ DE DESIGUALTATS**

**12. ACTIVITATS COMPLEMENTARIES I EXTRAESCOLARS COORDINACIONS
INTERDEPARTAMENTALS**

13. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT

1. INTRODUCCIÓ

1.1 JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA PEDAGÒGICA

La música és una manifestació artística inherent a l'ésser humà des dels seus orígens, i constitueix un dels trets més característics de qualsevol societat o cultura. Com a llenguatge i mitjà de comunicació no verbal és un element molt present al llarg de la vida de les persones, per la qual cosa la seua inclusió en l'educació té un valor fonamental. Com altres llenguatges artístics, serveix com a mitjà d'expressió d'idees, pensaments i emocions.

En l'actualitat, la música és un dels principals referents d'identificació juvenil. Els ràpids avanços tecnològics dels últims temps l'han convertit en un producte de consum massiu. S'han multiplicat i simplificat els modes d'accés a les fonts, així com a les diverses formes de creació i interpretació musical: Internet, dispositius mòbils, reproductors d'àudio o videojocs. En la societat de la informació i la comunicació és fonamental fer un ús creatiu, al mateix temps que responsable i crític, d'eixes noves ferramentes tecnològiques. L'educació musical contribueix al desenvolupament integral de la persona, fomentant l'atenció, la memòria, la sensibilitat estètica, la reflexió i la creativitat; promou l'autoconeixement i la maduresa emocional, aspectes fonamentals per a refermar la pròpia identitat, en una etapa d'importants canvis com és l'adolescència. La matèria també afavoreix el treball col·laboratiu i el desenvolupament de valors com l'esforç, la constància, el respecte a l'altre o l'assumpció de responsabilitats.

Oferir a l'alumnat un vocabulari que permeta la descripció de fenòmens musicals, una comprensió del llenguatge musical com a mitjà d'expressió artística, una sensibilitat cap a l'expressió musical i l'enteniment de la música com un fenomen imbricat en la societat són, entre altres, els objectius d'esta matèria.

La rellevància de la música en la societat valenciana a través de diverses institucions i iniciatives, conforma una infraestructura que predisposa al gaudi i la participació directa en el fet musical. Sens dubte, este ric entorn sonor és un important tret diferencial que ha de tindre un reflex adequat en l'ensenyança obligatòria. Els centres han d'obrir-se a l'exterior i promoure la col·laboració amb les entitats pròximes, a través de diferents propostes (audicions, concerts, xarrades...) que impliquen l'alumnat i les seues famílies. Els diferents contextos de l'educació musical: personal, acadèmic, social i professional, es potencien entre si tant en l'àmbit cultural com en la vida quotidiana. La recuperació de les nostres tradicions i repertori, junt amb la implicació de l'alumnat amb diferents rols (com a intèrpret, creador, consumidor...) i el gran nombre d'institucions que faciliten la continuïtat acadèmica i professional, afavoreixen el disseny de tasques i la creació de productes musicals de gran valor social que resulten motivadors.

Enfront del caràcter més global i vivencial de l'Educació Artística en Primària, el plantejament de l'àrea de Música en Secundària permet una aproximació més diferenciada i analítica, tenint en compte les característiques evolutives de l'alumnat quant a nivell d'abstracció. Esta diferenciació no impedeix, no obstant això, que l'enfocament de la matèria continue sent semblant, articulant-se entorn dels dos eixos fonamentals de l'educació musical: la percepció i l'expressió. Ambdós eixos estan estretament vinculats a través del llenguatge

musical, que actua com a element vertebrador.

Aquesta programació segueix els nous Decrets 107 i 108/2022, de 5 d'agost (LOMLOE), que ens parla de : competències específiques, sabers bàsics, situacions d'aprenentatge i criteris d'avaluació. I ens estructura l'àrea en dos blocs interrelacionats que s'han de treballar de manera integrada amb els corresponents subblocs. El primer «Percepció i anàlisi», pretén aprofundir en els contextos musicals i culturals, així com els elements del so i estructura musical que conformen el llenguatge musical. En el segon bloc, «Interpretació i creació», s'aborda el fenomen musical en el vessant més vivencial mitjançant la improvisació, la interpretació i la creació amb la finalitat de fomentar l'expressió vocal, instrumental i corporal, i la realització de projectes artístics i multidisciplinaris, fomentant l'ús de les noves tecnologies.

1.2 CONTEXTUALITZACIÓ

L'IES Historiador Chabàs es troba ubicat a la ciutat de Dénia, a la província d'Alacant, en la comarca de la Marina Alta. Es tracta d'una comarca costanera que tanmateix marca un punt de transició entre el litoral pla i obert de la Safor i els penya-segats marítics de la Marina Baixa. La comarca es divideix abruptament en tres zones de plana separades per agrestes muntanyes. La zona més gran d'horta es troba a voltant del riu Girona, és a dir, Dénia, el Verger i Ondara; Al sud, s'estén una plana al voltant del riu Gorgos, de Xàbia a Gata de Gorgos i finalment existeix una plana marjalenca a l'extrem nord, entre Pego i la costa, el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

Pel que fa a la ciutat de Dénia, és la capital de la comarca de la Marina Alta i també de la comarca històrica del Marquesat de Dénia. Actualment té al voltant de 45500 habitants censats, però a l'estiu la població pot arribar a multiplicar-se per cinc, i arriba als 200.000. És el municipi de l'Estat Espanyol que més estiuejants rep segons les xifres de població estacional del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. L'11 de desembre de 2015 va ser declarada Ciutat Creativa de la Gastronomia per la Unesco. El Montgó (753 m.) amb la seua majestuositat domina els 66,2 km² del terme municipal i presenta, en el seu Parc Natural, una variada mostra de plantes autòctones, animals, coves i senders. L'altre atractiu paisatgístic són les platges de les Marines i de les Rotes i la Reserva Marina del Cap de Sant Antoni. El Montgó i la pedania de Jesús Pobre marca el límit del terme al sud, mentre el barranc del Molinell en marca el seu punt més septentrional. Al nord del terme existeix l'enclavament del terme de Els Poblets, que interromp la costa deniera a la fita amb el riu Girona.

Pel que fa a la seua economia, la crisi de la pansa, des de principis del segle XX, suposa una certa paralització econòmica de la ciutat. Des dels anys 1960 el turisme es converteix en el principal sector econòmic de Dénia, compensant la desaparició de les indústries i provocant una accelerada urbanització. La seua població passà de 12.185 habitants en 1960 a 37.773 en 2003 en un terme de 66,6 km² i la població actual continua creixent a un ritme bastant accelerat.

La població està distribuïda en diversos barris i àrees. Al mateix nucli urbà trobem els següents barris: les Roques, Baix la mar, Centre, Oest, Saladar i Darrere del Castell. A fora del nucli urbà també podem distingir altres zones: les Marines (al nord), les Rotes (al sud), la Pedrera (a la falda del Montgó), el Montgó... Dos dels nuclis de població del municipi han assolit una certa autonomia administrativa com a entitats locals menors: Jesús Pobre i la Xara.

L'IES Historiador Chabàs, que rep el nom del religiós i historiador il·lustre de Dénia Roc Chabàs Llorens, va ser el primer centre de batxillerat de la comarca; creat a finals dels anys seixanta, és des d'aleshores un referent cultural i de qualitat i gaudeix d'un considerable

prestigi. En els nostres dies continua mantenint com a fet diferencial la presència del batxillerat nocturn, que no apareix en cap altre centre, així com una oferta de batxillerat que inclou tant les Arts Plàstiques com les Arts Escèniques. Darrerament s'ha vist variat notablement el perfil de l'alumnat que era habitual abans de les reformes educatives, especialment la de la LOGSE de 1990, perquè abans es tractava d'un alumnat voluntari, i ara hem d'atendre tots els joves en edat escolar no sempre motivats cap a l'estudi. Aquests alumnes de l'ESO procedeixen, majoritàriament, dels col·legis públics situats a Dénia, Pou de la muntanya i Cervantes, així com també alumnes provinents de La Xara. També, des del curs 2002-2003, es van incorporar els Cicles Formatius, de grau mitjà i superior de la família Professional d'Activitats Físiques i Esportives, i amb posterioritat l'oferta d'una FPB d'Informàtica d'Oficina des del curs 2013-2014. També s'imparteix al centre, des de fa uns anys, el Cicle Mitjà de Sistemes Microinformàtics i Xarxes (SMX) i a partir del curs 2020-2021, el centre també ofereix la possibilitat de cursar els estudis del Cicle formatiu de Grau Mitjà en Màrqueting i publicitat.

A nivell lingüístic la ciutat es troba dins de l'àrea de majoria lingüística valenciana segons la llei del 1984, si bé hem de tindre en compte la forta presència del castellà entre la població degut a una migració secular, augmentada actualment. El centre compta amb programa de PEV i de PIP, i amb un DPP a tots els nivells educatius, sent l'idioma de les comunicacions del centre el valencià, fent que la nostra llengua estiga present en tots els àmbits acadèmics, com a llengua oficial en igualtat de condicions respecte al castellà, tal i com reflecteix el Pla de Normalització Lingüística vigent. A partir d'aquest curs 2021-22, i degut al Pla Lingüístic de Centre impulsat per Conselleria, la totalitat d'hores impartides hauran de mantindre un repartiment equilibrat de llengües (marcat i aprovat per la mateixa Conselleria); així, s'hauran d'impartir necessàriament un nombre determinat d'hores en valencià, altre en castellà i, tenint en compte el nivell lingüístic de cada docent, altre en anglès. En el cas del Departament de Música, l'assignatura d'Arts Escèniques i dansa, de 4rt d'ESO haurà de ser impartida en anglès.

El Departament de Música compta amb dos aules matèria, dotades amb canó, ordinador, connexió wifi i dotació de materials Orff. Per a aquest curs 2022-2023, el Departament compta amb tres professors a jornada completa: Paco Mifsud, Paloma González i Beatriu Calabuig (amb càrrec de vice directora). I un professor a mitja jornada, Jaume García. D'esta manera, el professorat esmentat es farà càrrec de: sis grups de 1r d'ESO; cinc grups de 2n d'ESO; creativitat musical de 3r d'ESO; dos grups de 4t d'ESO (un de Música i l'altre d'Arts Escèniques i dansa); les assignatures Llenguatge i pràctica musical, i Cor i tècnica vocal a 1r de Batxillerat; Cor i tècnica vocal II i l'assignatura Història de la Música i la Dansa en 2n de Batxillerat.

2. OBJECTIUS VINCULATS AMB LA MATÈRIA

2.1 OBJECTIUS GENERALS DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA (Real Decret 1105/2014 de 26 de desembre, article 11)

Tal com es precisa a l'article 11 del Real Decret 1105/2014, pel que s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatoria i el Batxillerat, L'Educació Secundària Obligatoria contribuirà a desenrotllar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permeten:

- Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg fiant els drets humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, com a valors comuns d'una societat plural

i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

- Desenrotllar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenrotllament personal.
- Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar la discriminació de les persones per raó de sexe o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones, així com qualsevol manifestació de violència contra la dona.
- Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- Desenrotllar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.
- Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en distintes disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
- Desenrotllar l'esperit emprenedor i la confiança en sí mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
 - Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en la llengua castellana i en la llengua valenciana, textos i missatges complexes, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
 - Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.
 - Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així com el patrimoni artístic i cultural.
 - Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, fiar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenrotllament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura dels éssers vius i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.
 - Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

2.2 OBJECTIUS GENERALS DE BATXILLERAT (Real Decret 1105/2014 de 26 de desembre, article 25)

Tal com es precisa a l'article 25 del Real Decret 1105/2014, pel que s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat, el Batxillerat contribuirà a desenrotllar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permeten:

- Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució espanyola, així com pels drets humans, que fomenten la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
- Consolidar una maduresa personal i social que els permeta actuar de manera responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític. Preveure i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials.
- Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre homes i dones, analitzar i valorar críticament les desigualtats i discriminacions existents, i en particular la violència contra la dona, i impulsar la igualtat real i la no-discriminació de les persones per qualsevol condició o circumstància personal o social, amb atenció especial a les

persones amb discapacitat.

- Consolidar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'aprofitament eficaç de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.
- Dominar, tant en la seva expressió oral com escrita, la llengua castellana i, si s'escau, la llengua cooficial de la seva comunitat autònoma.
- Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.
 - Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.
 - Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seva evolució. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.
- Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat elegida.
- Comprendre els elements i els procediments fonamentals de la recerca i dels mètodes

científics. Conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com consolidar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.

- Consolidar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
- Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.
- Utilitzar l'educació física i l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social.
- Consolidar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la seguretat viària.

2.3 OBJECTIUS ESPECÍFICS DE LA MATÈRIA DE MÚSICA (en relació amb els objectius generals)

Dels objectius citats anteriorment, aquest Departament de Música fixa com específics de la matèria els objectius següents:

- Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg fiant els drets humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
- Desenrotllar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenrotllament personal.
- Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar la discriminació de les persones per raó de sexe o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones, així com qualsevol manifestació de violència contra la dona.
- Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- Desenrotllar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb

- sentit crític, adquirir nous coneixements.
- Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.
 - Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en sí mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
 - Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en la llengua castellana i en la llengua valenciana, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
 - Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.
 - Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així com el patrimoni artístic i cultural.
 - Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, fiar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura dels éssers vius i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.
 - Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

3. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Aclarir que a continuació descriurem les cinc competències específiques de l'àrea de Música segons el nou decret. No sols afectaran als cursos imparells amb els quals s'estrena la nova llei, sinó també per als imparells encara que per a aquests queden fora a efectes pràctics en este curs escolar.

Les cinc competències específiques de la matèria de Música defineixen els aprenentatges que l'alumnat ha d'adquirir quan finalitze l'etapa secundària. Aquestes cinc competències estan relacionades, en més o menys mesura, amb cadascun dels blocs de sabers, que seleccionen, al mateix temps, els continguts bàsics sense els quals no seria possible desenvolupar-les.

3.1. Competència específica 1

Analitzar propostes musicals, corporals i multidisciplinàries de diferents èpoques i estils per mitjà de la percepció activa, relacionant els elements estructurals i tècnics, amb sentit crític i valorant la diversitat cultural que representen.

3.2. Competència específica 2

Relacionar els elements, les característiques i les representacions gràfiques del so, els instruments i la veu a partir de l'anàlisi auditiva i visual amb el plantejament de solucions a les agressions acústiques de l'entorn.

3.3. Competència específica 3

Construir propostes musicals basades en la interpretació, la improvisació i l'experimentació a partir de les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals mitjançant processos individuals i col·lectius.

3.4. Competència específica 4

Crear projectes musicals i interdisciplinaris mitjançant el disseny, la planificació, i l'execució experimentant amb diferents rols, desenvolupant la capacitat crítica, amb una valoració tant del procés com el resultat.

3.5. Competència específica 5

Aplicar recursos digitals a l'escolta, la interpretació, la investigació,

la creació i la difusió de produccions musicals, adoptant una actitud responsable i d'acord amb la normativa vigent.

Al mateix temps, les competències específiques estan connectades o relacionades entre sí. De manera que unes necessiten de les altres per poder-se assolir.

4. COMPETÈNCIES CLAU

El nou decret parla de Competències clau, mentre que a l'anterior llei d'Educació LOMQUE, es parla de competències bàsiques. Passem a continuació a descriure-les amb els canvis escaients que afecten sobre tot als noms d'aquestes i la incorporació de la competència «Plurilingüe».

Respecte a les competències clau, atès el seu caràcter integral, l'àrea de Música contribueix al desenrotllament de totes elles, però sobretot a la **competència "Consciència i expressions culturals"** en tots els aspectes que la configuren. Fomenta la capacitat de percebre, comprendre i enriquir-se amb les produccions musicals: una millor comprensió del fet musical afavoreix la seua consideració com a font d'enriquiment personal. El contacte amb les principals obres de cada període promou la creació d'una identitat cultural. Es potencien actituds obertes i respectuoses, i s'ofereixen elements per a l'elaboració de judicis fonamentats respecte als distints gèneres i estils. La interpretació musical, la improvisació i la composició, individual i en grup, permeten expressar idees i sentiments, i adquirir habilitats de cooperació. Finalment, valors com l'esforç, la constància i la disciplina són requisits necessaris per a la creació de qualsevol producció musical de qualitat.

Respecte a la **competència en "Comunicació lingüística" i «Plurilingüe»**, en la mesura que constitueix un llenguatge propi amb un codi específic, la matèria de Música contribueix a l'adquisició i ús d'un vocabulari musical bàsic. Des de l'expressió vocal, es potencien destreses relacionades amb la producció de la parla i l'articulació correcta del so. Per mitjà del cant es contribueix al coneixement i gaudi de les llengües, afavorint la interiorització de les estructures lingüístiques, així com l'ampliació dels vocabularis.

En relació a la **"Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia"**, la representació dels paràmetres sonors en la partitura pretén reflectir els atributs, les relacions temporals i les proporcions dels diversos elements musicals. El so com a fenomen físic s'aprecia i es comprèn millor des de l'experiència de l'escolta i l'expressió musical. A més, els continguts relacionats amb la tècnica vocal i instrumental incideixen en el desenvolupament d'esta competència evitant possibles problemes posturals i/o vocals derivats d'un ús incorrecte del cos.

La matèria de Música contribueix de manera directa al desenvolupament de la **"Competència digital"**. La recerca, selecció i utilització d'informació musical a través dels mitjans i fonts adequades, així com el coneixement del maquinari i el programari musical, dels formats d'àudio digital i de les tècniques de tractament del so afavoreixen la seua adquisició. Mereixen especial consideració les diferents formes de participació quant a la creació i difusió de continguts musicals, tenint en compte qüestions ètiques com la identitat digital, els drets d'autor, les llicències d'ús o les normes d'interacció digital.

Quant a la **competència "Personal, social i d'aprendre a aprendre"**, a través de l'escolta es potencien capacitats fonamentals per a l'aprenentatge autònom com l'atenció, la concentració i la memòria, la reflexió i l'anàlisi. D'altra banda, totes les activitats d'expressió i creació musical requereixen de la presa de consciència sobre les pròpies possibilitats així com la gestió eficaç del temps i dels recursos. En estos processos és imprescindible un alt grau de motivació, així com estratègies de planificació i avaluació per a assolir els objectius proposats.

La matèria de Música també contribueix a l'adquisició de la **"Competència ciutadana"**.

La participació en activitats musicals, especialment les d'interpretació i creació en grup, promou l'adquisició d'habilitats de relació social. Les experiències col·lectives ofereixen l'oportunitat de coordinar les accions i esforços propis amb els del grup, responsabilitzant-se dels resultats. La participació en concerts solidaris afavoreix "l'aprenentatge servei" i la interacció amb la societat. Per la seua banda, la presa de contacte amb una àmplia varietat de música afavoreix la comprensió de diferents cultures, desenvolupant valors de tolerància, superació de prejudicis i interès per la diversitat i la comunicació intercultural.

Finalment, la música contribueix notablement a desenvolupar la **competència «Emprenedora»**, ja que es posen en joc habilitats de planificació, innovació i gestió de projectes a través del desenvolupament de la imaginació i la creativitat. La creació de cançons i coreografies, la selecció i preparació del repertori d'un concert i la creació d'un musical o una òpera escolar, són alguns dels molts projectes a treballar des de l'àrea. En tots ells es promouen habilitats com l'assumpció de riscos, la resolució de problemes, el pensament crític, la perseverança, el sentit de la responsabilitat, l'autoavaluació i la capacitat de lideratge, factors clau per a l'adquisició d'esta competència.

La música ha de contribuir a desenvolupar les competències clau per a fomentar les destreses artístiques i musicals, ja que permet l'adquisició i el desenvolupament de les capacitats necessàries per a obtenir un perfil d'eixida propi de l'ensenyament secundari, on l'alumnat estarà capacitat per a percebre i analitzar, així com per interpretar i crear obres de diferents manifestacions culturals i artístiques des del respecte a un mateix, a la salut, als hàbits personals i socials, i fomentant la creativitat com a eina fonamental per a expressar-se i comprendre els llenguatges artístics i musicals des d'una perspectiva coeducativa, inclusiva i seguint les directrius del Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA).

Les sigles en les que es presenten les competències clau són:

CCL; CP (C. plurilingüe); CMCT; CD; CPSAA (C. personal, social i d'aprendre a aprendre)); CC (C. ciutadana); CE (C. empenedora); CCEC (C. en consciència i expressió culturals)

5. 1r i 2n ESO

5.1. SABERS BÀSICS

Els sabers bàsics són el conjunt de coneixements que l'alumnat ha d'adquirir al llarg de l'etapa per a poder desenvolupar les competències específiques, i que es poden ampliar amb altres sabers desitjables al llarg de l'Educació Secundària. Aquests sabers bàsics es distribueixen en dos blocs que alhora es subdivideixen en subblocs (SB) i aquests, al mateix temps, en grups (G), seguint la classificació que es fa en l'etapa primària i que possibiliten una continuïtat a l'aprenentatge, amb la finalitat de donar una formació contínua, integral i sòlid.

Aquests blocs, descrits al punt 1 d'aquesta programació, hem de dir que s'interrelacionen i es poden treballar de manera integrada, ja que el fenomen sonor i els elements que el conformen, així com els diferents contextos on es produeixen, permeten el treball global i necessari per a un desenvolupament adient.

En la gradació de sabers, es pot observar que, en el 1r curs, cobren importància els aspectes referents al llenguatge musical, amb la finalitat d'assentar unes bases que provenen de l'Educació Primària, i els diferents contextos musicals actuals, mentre que, en el 2n curs, s'emfatitzen els aprenentatges sobre contextos musicals històrics, així com l'elaboració de

projectes artístics mitjançant la percepció, la interpretació i la creació musical i interdisciplinària.

Les competències específiques es despleguen atenent el sabers bàsics de la matèria de Música i requereixen d'una adquisició i desenvolupament. A més, hi ha una vinculació entre les competències específiques i els blocs de sabers bàsics. Concretament, la competència 1 i 2 fan referència al bloc 1, "Percepció i anàlisi", mentre que les competències 3 i 4 estan referides al bloc 2. D'altra banda, la competència 5 té un caràcter transversal en tots els blocs.

5.1.1. BLOC 1. PERCEPCIÓ I ANÀLISI

- **SB. 1.1. Contextos musicals i cultural**

- (CE1CE2) ➤ **G1. Obres i intèrprets**

- ✓ Evolució de la música i de la dansa occidental. Obres de diferents estils i períodes històrics des dels inicis fins a la música actual (2n curs)
- ✓ Mites i estereotips i rols de gènere transmesos a través de la música i la dansa. Professions musicals des d'una perspectiva igualitària (1r i 2n curs)
- ✓ Compositores i compositors d'estils i èpoques diferents (1r i 2n curs)
- ✓ Intèrprets i grups de l'actualitat en viu i registrades per mitjans audiovisuals (1r i curs)

- **G2. Patrimoni musical**

- ✓ Música tradicional a Espanya i la diversitat cultural (1r curs)
- ✓ Patrimoni musical de la Comunitat Valenciana. Estils, dances, esdeveniments i manifestacions (1r curs)
- ✓ Música i dansa d'altres cultures del món (1r curs) ✓ Música popular urbana i contemporània (2n curs)
- ✓ L'evolució del so i la música en els mitjans audiovisuals i les tecnologies digitals (1r i 2n curs)

- **G3. Gèneres musicals i escènics**

- ✓ Classificació dels gèneres musicals i escènics (1r i 2n curs)
- ✓ Els gèneres en diferents contextos històrics (2n curs)
- ✓ Funció social de la música (1r i 2n curs)

- **G4. Agrupacions vocals i instrumentals**

- ✓ Agrupacions vocals i instrumentals representatives de músiques del món i de la música tradicional (1r curs)
- ✓ Formacions en la música popular urbana i contemporània (2n curs)
- ✓ Agrupacions vocals i instrumentals representatives al llarg dels diferents períodes històrics (2nc)

- **G5. La veu i els instruments**

- ✓ Classificació de la veu i de les diferents famílies instrumentals (1r curs) ✓ Organologia representativa de músiques del món i tradicional (1r curs) ✓ Organologia de música popular urbana (2n curs)
- ✓ Instruments no convencionals des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible (1r i 2n curs)
- ✓ Reconeixement de veus i instruments en obres de diferents èpoques i estils (2n curs)

- **G6. Terminologia i normes de comportament**
 - ✓ Terminologia musical. Argumentació oral i escrita (1r i 2n curs)
 - ✓ Pautes d'atenció i comportament en l'audició musical i davant de diferents propostes artístiques. Actitud oberta i valorativa (1r i 2n curs)

- **SB 1.2. Elements del so i estructura musical (CE1, CE2, CE5)**
 - **G.1. El procés de l'escolta**
 - ✓ Elements que intervenen en el procés d'audició. L'oïda (1r curs)
 - ✓ Escolta activa. Pautes d'atenció, percepció i memòria (1r i 2n curs)
 - **G.2. Les qualitats del so**
 - ✓ Les qualitats del so. Representacions gràfiques. Unitats de mesura (1r curs)
 - ✓ Relació entre el silenci, el so i el soroll amb l'entorn. Agressions acústiques i creació d'ambients sonors saludables (1r curs)
 - **G.3. El caràcter**
 - ✓ El caràcter musical. La música i les seues sensacions
 - (1r curs) ➤ **G.4. El ritme**
 - ✓ Pols i tempo. Classificació dels compassos (1r curs)
 - ✓ Recursos rítmics i melòdics (1r i 2n curs)
 - **G.5. Melodia i harmonia**
 - ✓ Melodia. Identificació de diferents tipus de melodies (1r curs)
 - ✓ Escales musicals. Intervals (1r i 2n curs)
 - ✓ L'harmonia: armadures bàsiques i graus tonals. Acords (1r i 2n curs)
 - ✓ Textures musicals (1r curs)
 - ✓ Textures musicals dels diferents gèneres i estils en les diferents èpoques (2n curs)
 - **G.6. Estructura i forma**
 - ✓ L'organització de l'estructura musical (1r curs)
 - ✓ Formes musicals dels diferents gèneres i estils en les diferents èpoques (2n curs)
 - **G.7. Recursos digitals i de les TIC**
 - ✓ Aplicacions, webs i programes d'edició de partitures, gravació i edició d'àudio (1r i 2n curs)

- 6.2. BLOC 2: INTERPRETACIÓ I CREACIÓ**
 - **SB.2.1. Expressió individual i col·lectiva (CE3, CE4)**
 - **G.1. Interpretació i tècnica vocal**
 - ✓ La tècnica vocal. Cura i manteniment de la veu (1r curs)
 - ✓ Obres vocals a una o diverses veus, a capella o amb acompanyament instrumental. Repertori vocal. La memòria musical en la producció vocal (1r i 2n curs)
 - **G.2. Interpretació i tècnica instrumental**
 - ✓ La tècnica instrumental (1r curs)

- ✓ Progressions bàsiques d'acords (2n curs)
- ✓ Obres instrumentals d'interpretació individual i grupal. Repertori instrumental polifònic. La memòria musical i l'aprenentatge per imitació (1r i 2n curs)
- **G.3. Cura instrumental**
 - ✓ La cura i el manteniment dels instruments (1r i 2n curs)
 - ✓ La construcció d'instruments senzills a partir de materials de l'entorn (1r i 2n curs)
- **G.4. Creació i improvisació**
 - ✓ Principis bàsics de la creació musical en contextos escolars (1r curs) ✓ El text musical. Creació de textos musicals (2n curs)
 - ✓ La improvisació sobre pautes establides. L'experimentació, i la sonorització (1r i 2n curs)
- **G.5. La notació musical**
 - ✓ Elements bàsics de la notació musical i representacions gràfiques no convencionals aplicats a la pràctica (1r i 2n curs)
- **G.6. Habilitats motrius**
 - ✓ Tècnica corporal (1r curs)
 - ✓ El cos com a mitjà d'expressió (1r i 2n curs)
 - ✓ Pautes de creació de coreografies bàsiques i improvisació (2n curs)
 - ✓ Danses del món i tradicionals (1r curs)
 - ✓ Danses de diferents èpoques i la música popular urbana (2n curs)
 - ✓ Percussió amb objectes sonors. La percussió corporal (1r i 2n curs)
- **SB.2.2. Projectes artístics (CE3,CE4, CE5)**
 - **G.1. Planificació**
 - ✓ Fases i criteris de valoració en projectes musicals i interdisciplinaris (1r curs)
 - ✓ Àmbits artístics i professionals que intervenen en els projectes i les seues fases (1r curs)
 - ✓ Estratègies de cerca, selecció i reelaboració d'informació de qualitat (1r curs)
 - **G.2. Producció artística**
 - ✓ Projectes basats en la veu, els instruments i l'expressió corporal mitjançant l'ús dels elements del llenguatge musical (2n curs)
 - **G.3. Arts escèniques**
 - ✓ Elements estructurals i tècnics de les arts escèniques (1r i 2ncurs)
 - **G.4. Tecnologia per a la producció musical**
 - ✓ Recursos digitals i de les TIC aplicats a la interpretació, la creació i la gravació (1r i 2n curs)
 - ✓ Llicències d'ús, autoria i protecció de dades. Plantejaments de consum ètics i responsables (1r i 2n curs)
 - **G.5. Actitud**
 - ✓ Pautes d'atenció i comportament en la participació en les diferents

propostes artístiques (1r i 2n curs)

- ✓ El control de les emocions en la millora de la interpretació en públic (1r i 2n curs)

5.2. SITUACIONS D'APRENTATGE

Dissenyar situacions d'aprenentatge implica prendre decisions sobre els espais, els temps i les formes d'organització més adequades perquè l'alumnat pugui assolir certes finalitats o propòsits educatius.

Es dissenyaran transposicions didàctiques amb la finalitat de promoure la construcció d'aprenentatges i el desenvolupament de les competències, de manera progressiva i seqüenciada, a partir de la consolidació gradual dels sabers proposats. De la mateixa manera, aquestes situacions i accions han d'afavorir, en la mesura que siga possible, el descobriment autònom, així com contribuir a l'adaptació al context particular de cada centre educatiu.

L'adquisició d'aprenentatges implica establir situacions d'aprenentatge diverses i innovadores que combinen diferents tipus d'ensenyament dirigits amb uns altres més col·laboratius basats en metodologies actives. Convé plantejar aprenentatges en forma de reptes, projectes, investigacions, produccions artístiques i projectes artístics de forma individual i col·laborativa, en què s'apliquen els coneixements apresos i faciliten la transferència de sabers de la matèria de la Música en relació amb la resta de matèries.

Seguint aquesta línia, es fomenten aprenentatges significatius, promovent la lectura, la recerca d'informació en diferents fonts, l'ús d'eines digitals, el joc i l'expressió artística, la interpretació, la improvisació, la creació musical, l'assistència a concerts, les visites a entitats i associacions culturals, l'assessorament i la presència d'experts i expertes externs a l'aula, compositors i compositoras, lutiers, entre altres. Tot això, amb la finalitat de participar en projectes a partir de l'entorn i la realitat de l'alumnat, basats en dramatització, la interpretació i la creació musical i coreogràfica, etc.

Per la fisonomia de l'assignatura, s'han de tindre en compte espais i temps que, de vegades, tenen poc a veure amb les tradicionals: saló d'actes o aula multiusos del centre, el mateix pati, el teatre o centre cultural, els descansos, vesprades o en activitats extraescolars. En aquesta matèria, especialment, s'ha de fomentar l'ús i la cura d'instruments musicals, i dispositius electrònics, junt amb la resta de material d'aula.

Les activitats i les propostes s'han de realitzar, seguint el Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), facilitant els recursos materials i afavorint l'accés a l'aula i a activitats dins i fora del centre.

A l'hora d'avaluar, s'han d'utilitzar diferents instruments d'autoavaluació i coavaluació, que permeten avaluar tant el procés d'aprenentatge com el producte final. Hem de disposar d'instruments d'avaluació diversos com ara rúbriques, escales d'observació, diaris de classe o anàlisi de gravacions, entre altres.

En tots els processos d'ensenyament-aprenentatge i de projectes artístics, es fomenta la tolerància i el respecte de les manifestacions i opinions diferents, fruit de la diversitat i la igualtat, com a font d'enriquiment personal, fomentant el treball grupal i valorant les aportacions. Totes les activitats han de garantir la convivència i els valors democràtics, a més de promocionar la participació activa en el centre i fora d'aquest, donant a conèixer el treball d'aula des d'una perspectiva sostenible.

5.3. CRITERIS D'AVALUACIÓ

Tot i seguint el nou currículum d'Educació Secundària de la LOMLOE, passem a descriure els criteris d'avaluació de 1r i 2n, en coherència amb la resta de la programació encara que, recordem, que no serà fins el curs vinent que es pose en pràctica la nova llei als cursos parells.

5.3.1. Competència específica 1

1r ESO	2n ESO
CE1.1 Identificar els elements estructurals i tècnics de gèneres i estils musicals diferents i multidisciplinaris relacionant-los entre sí i valorant-ne la diversitat.	CE1.1 Analitzar les característiques de propostes musicals i multidisciplinàries de gèneres, èpoques i estils diferents a partir dels elements estructurals i tècnics relacionant-les entre sí i valorant-ne la diversitat.
CE1.2 Emetre opinions personals a partir de propostes musicals, corporals i multidisciplinàries, de manera oral o escrita, amb actitud oberta i terminologia adequada.	CE1.2 Argumentar judicis crítics sobre propostes musicals, corporals i multidisciplinàries, de manera oral o escrita, amb actitud oberta i terminologia adequada.
CE1.3 Reconèixer elements del patrimoni musical de l'entorn de l'alumnat valorant-ne la diversitat	CE1.3 Apreciar la riquesa del patrimoni musical de diferents èpoques i estils, reconeixent-ne les funcions i característiques i respectant-ne la diversitat.

5.3.2 Competència específica 2

1r ESO	2n ESO
CE2.1 Reconèixer les qualitats del so, de manera combinada, les característiques i la representació gràfica.	CE2.1 Analitzar autònomament les qualitats del so, de manera combinada, les característiques i la representació gràfica, utilitzant el llenguatge musical i altres llenguatges.
CE2.2 Identificar les veus i els instruments en diferents contextos sonors.	CE2.2 Reconèixer les veus i els instruments en diversos contextos sonors, descriure'n les principals funcions, atenent a diferents classificacions.
CE2.3 Identificar agressions acústiques de l'entorn i reflexionar sobre possibles solucions.	CE2.3 Proposar solucions a les agressions acústiques de l'entorn, mitjançant la percepció i sensibilització.

5.3.3 Competència específica 3

1r ESO	2n ESO
CE3.1	CE3.1

Interpretar propostes musicals, utilitzant els elements del llenguatge musical i enriquint la identitat pròpia.	Interpretar propostes musicals de manera individual i en grup, utilitzant els elements del llenguatge musical i altres representacions gràfiques, i valorar l'assaig com a espai d'escolta i aprenentatge.
CE3.2 Crear improvisacions de manera guiada mitjançant processos individuals i col·lectius.	CE3.2 Crear diferents propostes musicals i improvisacions, afavorint el respecte i el sentit crític.
CE3.3 Experimentar amb les possibilitats expressives i comunicatives del so i el cos.	CE3.3 Experimentar amb les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals en la creació de propostes, mostrant confiança en les capacitats pròpies i valorant les dels altres.
CE3.4 Manifestar idees, sentiments i emocions per a afavorir processos comunicatius, d'empatia i respecte.	CE3.4 Expressar idees, sentiments i emocions sobre les propostes realitzades per a potenciar la comunicació, l'empatia i el respecte cap als altres.

5.3.4 Competència específica 4

1r ESO	2n ESO
CE4.1 Identificar els processos de creació, edició i difusió musical i les professions que hi intervenen.	CE4.1 Analitzar els processos de creació, edició i difusió, així com les professions que intervenen en projectes musicals i interdisciplinaris.
CE4.2 Planificar les fases principals d'una producció musical i la difusió.	CE4.2 Dissenyar projectes musicals i interdisciplinaris a partir de les fases amb una valoració tant del procés com el resultat, argumentant les conclusions adoptades.
CE4.3 Utilitzar tècniques d'interpretació musical i corporal, potenciant la manifestació i el control d'emocions.	CE4.3 Utilitzar els coneixements adquirits en diferents disciplines en la creació de projectes artístics com a mitjà de cohesió i participació activa.

5.3.5. Competència específica 5

1r ESO	2n ESO
CE5.1 Emprar recursos digitals i de les TIC per a compartir creacions d'aula a través del web social, desenvolupant una identitat i un criteri propis amb un sentit del consum	CE5.1 Buscar informació i recursos musicals en diferents mitjans digitals de manera contrastada i amb anàlisi i valoració de les diferències.

responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.	
CE5.2 Tractar informació musical en diferents mitjans digitals de manera contrastada, utilitzant recursos, entorns informàtics i serveis en xarxa.	CE5.2 Utilitzar recursos digitals de manera individual o col·lectiva per a la percepció, la creació, la interpretació, la gravació i l'edició musical de les produccions creades.
CE5.3 Compartir informació i continguts digitals en projectes musicals col·laboratius, utilitzant les TIC i aplicant bones conductes oer a la prevenció del ciberassetjament	CE5.3 Practicar un consum responsable de recursos i productes musicals respectant les llicències d'ús i la normativa vigent de protecció de dades i autoria.

6. ARTS ESCÈNIQUES I DANSA (4t d'ESO)

L'àrea d'Arts Escèniques i dansa compren les disciplines destinades a l'estudi i la pràctica de qualsevol obra escènica. Tant la dramatització com la dansa són manifestacions artístiques vinculades a un espai escènic, fet que implica una representació i un públic. Com la resta dels llenguatges artístics, constitueixen un dels trets fonamentals d'una cultura. La història de les civilitzacions es veu reflectida en les diferents manifestacions escèniques des de l'Antiguitat fins els nostres dies. La seua funció, principalment ritual i purificadora en els seus orígens, s'ha enriquit considerablement al llarg del temps incorporant noves opcions en tots els àmbits. A les societats modernes, obertes i democràtiques, les tècniques i regles d'ús han evolucionat i han generat noves estratègies expressives. Actualment s'utilitzen les arts escèniques de maneres molt diverses, tant des del punt de vista del públic com dels intèrprets: per a reflexionar, comprendre's, evolucionar i relacionar-se entre sí, entre moltes altres opcions.

En la societat de la informació i la comunicació en la que vivim, els nous mitjans tecnològics (internet, dispositius mòbils, videojocs...) afavoreixen l'expansió del teatre i la dansa al haver-se multiplicat les opcions i les vies per a consumir-los i gaudir-ne. El sistema educatiu ha de promoure l'ús creatiu, responsable i crític per part de l'alumnat d'eixes noves ferramentes tecnològiques en constant renovació, tant com a productors com a consumidors.

Les arts escèniques permeten expressar i comunicar idees, sentiments i vivències. La seua presència en la educació és fonamental ja que contribueixen al desenvolupament humà d'una manera holística, ja que integra l'ús del cos, la veu i la mirada en un espai i temps determinat. Al seu torn, les arts escèniques es nodreixen de llenguatges diversos com la literatura, la música, la plàstica i el llenguatge audiovisual, fet que permet el seu enfocament interdisciplinari. Per tot açò, la matèria afavoreix el desenvolupament cognitiu, afectiu i psicomotor de l'alumnat. La formació escènica activa processos com la percepció, la atenció, la concentració i la memòria. Promou l'autoconeixement i la maduresa emocional, aspectes fonamental per refermar la pròpia identitat. La interpretació actoral i/o de dansa augmenta la sensibilitat estètica i la consciència corporal, contribuint al desenvolupament de valors individuals com l'esforç, la constància, la disciplina o la presa de decisions. Per altra banda, el treball grupal promou el respecte pels altres, el compromís amb el grup i la assumpció de responsabilitats individuals i col·lectives.

La matèria posa especial atenció en la dansa als ser la adolescència un moment clau del desenvolupament, quan les arts del moviment poden ser de gran ajuda per aconseguir la autonomia personal i la integració social de l'alumnat jove. La dansa facilita el procés de

maduresa biològica (mitjançant la construcció del nou esquema corporal a través de la consciència corporal i del desenvolupament de capacitats físiques), la maduresa psicològica (refermant la imatge pròpia i l'autoestima), així com la maduresa social cap a l'etapa adulta (promovent l'autonomia i la socialització des d'una comunicació no verbal).

La matèria té dos principals contextos d'aplicació. Per una banda el context personal des de la dimensió humanitzadora de les arts, i d'altra un context públic i social, ja que tant l'estudi i pràctica de les arts escèniques com la assistència a representacions relacionen l'alumne amb l'entorn, i l'ajuden a entendre millor el món que el rodeja a través de la cultura. També està relacionada amb contextos acadèmics i professionals, sent una excel·lent primera presa de contacte per a l'alumnat que desitja continuar amb un itinerari acadèmic artístic o una formació

professional especialitzada; a més de dotar l'alumnat d'habilitats necessàries en altres branques professionals, com la social, l'educació física, humanitats (psicologia, filosofia, història, docència...). D'altra banda, la inclusió de les arts escèniques com a matèria optativa afavoreix la motivació de l'alumnat de Secundària per la seua metodologia lúdica, per la vinculació afectiva que es crea amb el grup i per tenir un objectiu pràctic directe: la representació. Tot açò fa que s'establezca una relació interpersonal de proximitat i confiança entre els estudiants i el professorat.

Front al caràcter més global de les arts escèniques i la dansa en Primària, on la matèria està integrada dintre d'altres assignatures d'una manera general, el plantejament en Secundària permet un enfocament més diferenciat a l'hora de comprendre les diferents manifestacions escèniques, tenint en compte el major nivell d'abstracció de l'alumnat. Aquesta diferenciació no impedeix, no obstant això, que l'enfocament de la matèria siga vivencial i pràctic, treballant tots els continguts des del paradigma d' "aprendre fent". Els elements del currículum bàsic s'han organitzat en els blocs "Arts escèniques", "teatre", "Dansa", "Altres arts escèniques" i "Comú i transversal". Tots ells, estan relacionats entre sí, ja que comparteixen molts elements, però aquesta divisió permet fer més abordable el seu estudi. El bloc "Arts escèniques" relaciona les arts escèniques entre sí, i amb la cultura i la història; promou el coneixement d'obres escèniques del patrimoni espanyol i universal, i fomenta el respecte, la tolerància i la solidaritat tant cap als companys, gràcies a una metodologia col·laborativa, com cap a l'art d'altres cultures i societats. El bloc "Teatre" inclou una aproximació als diferents estils i gèneres teatrals, i la improvisació i interpretació teatral a través de l'expressió vocal i corporal. Açò permet a l'alumnat representar diferents situacions i personatges de manera creativa utilitzant una tècnica adequada. En el bloc "Dansa" es descobreix la dansa a través del reconeixement de diferents estils, junt amb la improvisació i la creació coreogràfiques atenent a la consciència corporal i al condicionament psicomotor. El bloc "Altres arts escèniques" presenta recursos i característiques d'altres arts escèniques, valorant la hibridació de llenguatges i l'ús de noves tecnologies aplicades a l'escena. Per últim, el bloc "Comú i transversal" aporta elements comuns a totes les àrees per al desenvolupament de les competències transversals, complementant els propis continguts de la matèria.

D'altra banda, estos blocs es vertebren sobre tres eixos fonamentals:

Un **eix teòric-conceptual** centrat en el coneixement dels fonaments històrics i estètics de les diverses manifestacions escèniques així com la contextualització de les obres artístiques més representatives. Contempla els diversos àmbits professionals vinculats a les arts escèniques (artístic-interpretatiu, creatiu, educatiu, socials i terapèutics) així com els diferents elements arquitectònics dels edificis teatrals i les distintes fases de producció d'un procés creatiu escènic. Estos coneixements conceptuals contribuiran a augmentar el patrimoni cultural especialitzat de l'alumnat, així com la seua capacitat d'anàlisi, reflexió i crítica; i açò els permetrà formular opinions ben argumentades sobre temes relacionats amb la matèria.

Un **eix pràctic-expressiu** basat en l'adquisició de destreses relacionades amb la interpretació pròpia del teatre, la dansa i altres arts escèniques. Es desenvolupen aprenentatges significatius

a través de continguts procedimentals de caràcter cíclic i progressiu que assegurin el coneixement i aplicació de les diferents tècniques actorals i de dansa. La seua orientació propedèutica parteix dels principis, teories, estils i elements característics de cada disciplina artística per tal de desenvolupar les capacitats físiques, tècniques i interpretatives de l'alumnat.

Un **eix creatiu-artístic** mitjançant la realització d'improvisacions així com la composició coreogràfica i d'escenes dramàtiques. L'organització de projectes d'escenificació permet el desenvolupament de les capacitats creatives i expressives de l'alumnat a través de l'ús dels diferents llenguatges escènics. Cal afegir a açò l'apropament a l'alumnat dels diversos elements d'escenificació (espai escènic, sonor, luminotècnia, caracterització...) que afavoreixen la apreciació de la influència i independència respecte a altres arts.

6.1. COMPETÈNCIES CLAU

Degut al seu caràcter integral, l'àrea contribueix al desenvolupament de totes les competències clau, però sobretot a la competència **Consciència i expressions culturals** que permet una millor comprensió del fet escènic i el seu gaudi a través dels processos d'expressió. El contacte amb les principals obres de distints períodes i estils, coneixent les seues característiques i relacions amb la societat en la que es creen, promou la creació d'una identitat cultural. D'altra banda, es potencien actituds obertes i respectuoses que establisquen connexions amb altres llenguatges artístics. També contribueix a la competència **Sentit de la iniciativa i esperit emprenedor** al posar en joc habilitats de planificació, innovació i gestió de projectes a través del desenvolupament de la imaginació i la creativitat. En els molts projectes possibles per a desenvolupar es promouen activitats com l'assumpció de riscos, la resolució de problemes, la perseverança, el sentit de la responsabilitat, la autoavaluació i la capacitat de lideratge, factors clau per a l'adquisició d'aquesta competència. Respecte a la competència de **Comunicació lingüística** desenvolupa destreses, tant per a l'obtenció d'informació a través de la lectura a partir de diverses fonts i la producció de textos en diferents formats, com per expressar fets, sentiments i opinions a través de l'escriptura, l'escolta i el diàleg. D'altra banda, en la mesura que constitueixen llenguatges amb un codi propi, les arts escèniques contribueixen a l'aprenentatge d'un vocabulari bàsic. Pel que fa a la **Competència digital**, es desenvolupa a través de la recerca i selecció d'informació sobre les arts escèniques, mitjançant els mitjans i fonts adequats; també mitjançant el coneixement i la aplicació de les tècniques d'edició digital, diferenciant els distints formats de vídeo. D'altra banda, es potencia l'ús de les diferents formes de comunicació pel que fa a la creació i difusió de continguts escènics, tenint en compte qüestions ètiques com la identitat digital, els drets d'autor i les llicències d'ús.

Les **Competències socials i cíviques** es desenvolupen d'una forma molt notable en l'eix teòric-conceptual de la matèria; la participació en activitats escèniques de representació i creació en grup promou l'adquisició d'habilitats socials; la matèria contribueix a desenvolupar la pròpia identitat cultural i l'estima de l'alumnat vers el seu entorn artístic. Així mateix, la presa de contacte amb una ampla varietat d'obres afavoreix el coneixement de diferents cultures i desenvolupa la tolerància i la superació de prejudicis. Al seu torn la **Competència aprendre a aprendre** amb els seus components de motivació intrínseca, organització, gestió, planificació estratègica i l'aprenentatge en grup s'assoleix a través dels eixos pràctic-interpretatiu i creatiu-artístic.

6.2. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LA MATÈRIA D'ARTS ESCÈNIQUES

➤ Competència específica 1

Apreciar i argumentar l'aportació de les manifestacions escèniques al patrimoni cultural, participant activament en la recepció a través de diferents canals i valorant la diversitat de tradicions, gèneres i estils estètics.

➤ Competència específica 2

Analitzar propostes escèniques des d'un punt de vista estètic, amb actitud crítica, explorant components, l'escriptura, la finalitat comunicativa i les relacions socials mb l'entorn sociocultural.

➤ Competència específica 3

Planificar i crear produccions escèniques individuals i col·lectives mitjançant l'ús d'elements, tècniques i processos dels diferents llenguatges artístics a partir d'estímul diversos, donant expressió concreta a idees, sentiments o emocions, i valorant tant el procés com el resultat final.

➤ Competència específica 4

Interpretar obres de creació pròpia o aliena per mig dels instruments expressius i comunicatius del cos, la veu, el moviment, el temps i l'espai, fent ús de la memòria sensorial i afectiva personal i del grup.

➤ Competència específica 5

Posar en escena projectes artístics d'un repertori divers, cooperant en l'organització dels elements artístics i fases de producció amb responsabilitat.

6.3. SABERS BÀSICS

Els sabers bàsics són el conjunt de coneixements, procediments i actituds que es treballaran en el procés d'ensenyança-aprenentatge que portarà a l'alumnat a aconseguir les competències enunciades.

Els sabers del primer bloc Percepció i anàlisi estan especialment vinculats a C1 i C2. El segon bloc, Creació i interpretació està més vinculat a la C3 i C4. Per últim el tercer bloc Posada en escena es vincula especialment a la C5.

A pesar d'açò, els sabers proposats són transversals a totes les competències ja que no tenen cap ordenació ni des del punt de vista de la temporalització a l'hora de ser introduïts en el disseny de les diferents situacions d'aprenentatge ni des de una consideració jeràrquica en quan a grau d'importància.

➤ Bloc 1: Percepció i anàlisi CE1 i CE2

• Subbloc 1.1 Percepció

- Origen, evolució, característiques i tipologies de les Arts Escèniques. Tendències contemporànies.
- Elements comuns i convencions: ritualitat, teatralitat, performativitat
- Literatura dramàtica i altres tipologies de textos
- Patrimoni escènic valencià i universal
- Espais escènics i públic
- Valors estètics i actituds ètiques de creador i receptor

• Subbloc 1.2 Anàlisi

- Dramaturgia: personatges, detonant, acció, conflicte, espai i temps
- El cos: tècniques d'expressió
- Elements expressius i simbòlics: personatge, cos, gest, veu, text, caracterització
- Elements visuals i sonors: escenografia, il·luminació, ambient sonor, vestuari
- Música per a les arts escèniques

➤ Bloc 2. Creació i interpretació CE3 i CE4

• Subbloc 2.1 Creació

- Formes contemporànies de presentació escènica
- Consciència de grup
- Terminologia de les arts escèniques
- Mètodes bàsics d'escriptura teatral.
- Composició i estructura coreogràfica
- Cultura musical per a la dansa
 - **Subbloc 2.2 Interpretació**
- Entrenament corporal: consciència del cos, mobilitat, tècnica del gest i el moviment, individual i grupal. Actituds saludables cap al cos i la veu.
- Elements i tècniques interpretatives actuals.
- Pautes d'atenció, percepció, escolta activa, concentració, consciència corporal i memòria.
- Treball textual, musical i audiovisual.
- La veu
- Control de les emocions
- **Bloc 3. Posta en escena CE5**
- Disseny d'un espectacle
- Dramatúrgia i coreografia. Direcció escènica. Assajos.
- Espai visual i sonor
- Implicació en els projectes col·lectius
- Valoració dels processos i resultats
- Experiència davant del públic
- Interacció en les reds socials

6.4. SITUACIONS D'APRENTATGE PER AL CONJUNT DE LES COMPETÈNCIES DE LA MATERIA

La matèria d'Arts Escèniques ha de permetre la construcció de coneixements integradors basats en un aprenentatge essencialment procedimental, sense obviar, no obstant, la teoria i la conceptualització.

L'alumnat ha de sentir-se lliure a l'aula. Assumir riscos, mostrar iniciativa, ser creatius i autònoms, entenent la creació com un procés que implica diàleg entre teoria, pràctica, reflexió, experiència i enriquiment cultural.

S'ha de tindre a disposició de l'alumnat ferramentes i recolzaments tecnològics, llibres i material audiovisual sobre teatre, dansa, i altres arts performatives per a estimular la creativitat.

Les situacions d'aprenentatge s'haurien d'ampliar fora de l'aula. La interacció entre intèrpret i espectador o espectadora fa que cada situació siga un aconteciment únic.

Les visites a llocs culturals, trobades amb artistes i participació activa en la vida artística de l'institut, estimulen les facultats crítiques i estètiques.

Les situacions d'aprenentatge han de ser variades, que plantegen retos adequats i ajuden a l'alumnat a desenvolupar, consolidar i dominar les seues capacitats.

Es deuen incloure activitats que reflexen les capacitats de l'alumnat, i que els deixen marge per a determinar els passos de la seva pròpia progressió artística.

El grup com primer públic, hauria d'utilitzar el seu judici crític i estètic per a progressar en el treball creatiu i el rendiment.

Les situacions d'aprenentatge de les Arts Escèniques han de permetre vincular-se especialment amb les altres assignatures artístiques, la Música, la Literatura, l'Educació Física, i les Arts Plàstiques, Visuals i Audiovisuals.

Amb l'objectiu d'atendre a la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat, s'incorporaran els principis de disseny universal, assegurant que no hi haja barreres que impedisquen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional per a garantir la participació i l'aprenentatge.

Totes les activitats generades en les situacions d'aprenentatge, han de garantir la convivència i

els valors democràtics. Donar una perspectiva sostenible i contribuir a la consecució de desafiaments del s. XXI.

El professorat observarà el desenvolupament de les competències de l'alumnat per mig dels criteris d'avaluació.

6.5. CRITERIS D'AVALUACIÓ

➤ CE1

Apreciar i argumentar l'aportació de les manifestacions escèniques al patrimoni cultural, participant activament en la recepció a través de diferents canals, i valorant la diversitat de tradicions, gèneres i estils estètics.

- Rebre propostes escèniques, i examinar-les des d'un punt de vista crític i estètic.
- Promoure el coneixement i difusió de produccions escèniques com a part fonamental del patrimoni cultural i vehicle del dret a la llibertat d'expressió.

➤ CE2

Analitzar propostes escèniques des d'un punt de vista estètic, explorant components, la escriptura, la finalitat comunicativa i les relacions amb l'entorn sociocultural.

➤ CE3

- Aplicar idees per a la creació d'una pesa escènica a partir de diferents estímuls utilitzant elements del teatre, la dansa i altres llenguatges artístics.
- Desenvolupar projectes per mig del treball col·laboratiu, adaptant els recursos disponibles.
- Compartir l'experiència i presa de decisions.

➤ CE4

- Construir de forma creativa un personatge dramàtic des de l'expressió física del cos i la tècnica vocal.
- Incorporar qualitats expressives a través de l'aprenentatge de coreografies, interactuant i cooperant.
- Fer un ús correcte de continguts dramàtics i coreogràfics.
- Descriure els elements de l'experiència interpretativa compartint-la amb els altres de manera respectuosa.

➤ CE5

- Prendre part activa en les diferents fases d'una producció escènica, desenvolupar diferents rols i contribuir a aconseguir un procés creatiu eficient i integrador.
- Respectar públicament un projecte involucrant a tots i totes de manera inclusiva.

7. MÚSICA 4rt ESO

La matèria de Música és present de manera obligatòria en els dos primers cursos de l'ESO i, per aquest motiu, el nivell competencial de l'alumnat al llarg de l'etapa finalitza en el 2n curs.

En 4rt, la música és una matèria optativa amb competències específiques pròpies, que marquen el nivell competencial que l'alumnat ha d'assolir, amb sabers bàsics necessaris per a l'adquisició d'aquestes competències, i amb criteris d'avaluació corresponents.

En aquest curs continuarem la progressió establida en els cursos anteriors i aprofundirem en les músiques del món, la música tradicional i històrica, i en la música present al llarg del segle XX fins a l'actualitat.

7.1. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LA MATÈRIA DE MÚSICA

➤ Competència específica 1

Identificar propostes musicals corporals i multidisciplinàries en els diferents contextos de creació, reconeixent la funció cultural i social d'aquesta matèria a través de la percepció activa, amb sentit crític, i una actitud oberta i respectuosa.

➤ Competència específica 2

Analitzar els elements estructurals i tècnics de diferents manifestacions musicals i expressar opinions de manera crítica i creativa, valorant els gustos i les identitats musicals d'altres.

➤ **Competència específica 3**

Construir propostes musicals basades en la interpretació, la improvisació, la sonorització i l'experimentació amb el so, el cos i els mitjans digitals, i seleccionar els recursos necessaris desenvolupant habilitats tècniques i d'autoconfiança.

➤ **Competència específica 4**

Crear projectes musicals i interdisciplinaris, seguint les fases d'elaboració i identificant les professions vinculades, mostrant interès i iniciativa; i valorar tant el procés com el resultat.

➤ **Competència específica 5**

Utilitzar recursos digitals per a l'escolta, la interpretació, la investigació, la sonorització, la creació i la difusió de projectes artístics, així com per a l'edició de so i imatge de manera crítica i responsable, aplicant la normativa vigent.

7.2. SABERS BÀSICS

- ✓ Els sabers bàsics de la matèria de Música en 4rt ESO s'organitzen en dos blocs en continuïtat amb els dos primers cursos de l'ESO.

➤ **Bloc 1. Percepció i anàlisi**

- **SB 1.1. Contextos musicals i culturals (CE1, CE2)**

- ✓ **G.1. Obres i intèrprets**

- Evolució de la música i de la dansa a Espanya. Característiques i obres d'estils i períodes històrics diferents des dels inicis fins a l'actualitat.
- Mites i estereotips i rols de gènere transmesos a través de la música i la dansa. Professions musicals des d'una perspectiva igualitària.
- Compositores i compositors d'estils i èpoques diferents.
- Intèrprets i grups de l'actualitat.

- ✓ **G.2. Patrimoni musical**

- Músiques i danses de diverses cultures del món.
- La música tradicional i en l'actualitat de la Comunitat Valenciana.
- Música popular urbana i contemporània.
- L'evolució del so i la música en els mitjans audiovisuals i les tecnologies digitals.
- La música i la relació amb altres arts i llenguatges. La música al cinema.

- ✓ **G.3. Gèneres musicals, escènics i audiovisuals**

- La música en les arts escèniques i audiovisuals
- L'evolució dels gèneres de la música i la dansa a Espanya

- ✓ **G.4. La veu i els instruments.**

- Instruments i agrupacions vocals i instrumentals representatius de músiques i danses del món i de la música i dansa al llarg de la història a Espanya
- Organologia de la música tradicional i en l'actualitat de la Comunitat Valenciana
- Instruments i formacions en la música popular urbana i contemporània
- Instruments no convencionals des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible.

- ✓ **G.5. El consum musical.**

- La música en els mitjans de comunicació
- El consum en l'actualitat
- La indústria musical. Professions en la indústria i en la pràctica musical.
- Funcions socials de la música en l'actualitat
- Silenci, so, soroll i escolta activa.

- ✓ **G.6. Terminologia i normes de comportament**

- Terminologia musical. Argumentació oral i escrita.
- Pautes d'atenció i comportament en l'audició musical i davant de diferents propostes artístiques. Actitud oberta i valorativa.

- **SB 1.2. Elements estructurals i tècnics (CE1, CE2, CE5)**

- ✓ **G.1. Melodia i harmonia**

- Escales i modes representatius en les músiques del món i en la música popular urbana.
- Funció melòdica en la música cinematogràfica i en els mitjans de comunicació.
- Elements melòdics en la música tradicional de la Comunitat Valenciana.
- Tonalitats i modulacions bàsiques.
- L'harmonia. Funcions harmòniques.
- Textures musicals en els diferents estils estudiats.

- ✓ **G.2. Estructura i forma**

- Formes musicals utilitzades en els diferents períodes, estils i cultures

✓ **G3. Recursos digitals i de les TIC relacionades amb la percepció**

➤ **Bloc 2. Interpretació i creació**

• **SB 2.1. Expressió individual i col·lectiva (CE3, CE4)**

✓ **G1. Interpretació vocal i instrumental**

- Tècnica i repertori vocal, instrumental i corporal.
- Obres representatives de les músiques i les danses del món, de la música històrica a Espanya i de la música tradicional i actual de la Comunitat Valenciana.
- Repertori de música popular urbana, música cinematogràfica i en els mitjans de comunicació.
- Progressions bàsiques d'acords.

✓ **G2. Cura instrumental**

✓ **G3. Creació i improvisació**

- El text de la cançó
- Tècniques per a la improvisació guiada i lliure en propostes vocals, instrumentals o multidisciplinàries.
- Sonorització d'audiovisuals, imatges i textos.
- Pautes de creació guiada de melodies senzilles amb acompanyament bàsic.

✓ **G4. La notació musical**

✓ **G5. El cos com a mitjà d'expressió**

- Percussió amb objectes sonors. La percussió corporal.
- Pautes per a la creació i la improvisació de coreografies.
- Danses del món, històriques i tradicionals a Espanya
- Balls de música popular, urbana i contemporània

• **SB 2.2. Projectes artístics (CE3, CE4, CE5)**

✓ **G1. Planificació**

- Fases d'un projecte artístic musical i interdisciplinari
- Àmbits artístics i professionals que intervenen en els projectes.

✓ **G2. Producció artística**

- Projectes basats en la veu, els instruments i l'expressió corporal, utilitzant els elements del llenguatge musical convencional i no convencional.

✓ **G3. Arts Escèniques**

- Elements estructurals i tècnics de les arts escèniques.

✓ **G4. Tecnologia per a la producció musical**

✓ **G5. Actitud**

- Pautes d'atenció i comportament en la participació en els diferents projectes artístics.
- El control de les emocions en la millora de la interpretació en públic.

7.3. CRITERIS D'AVALUACIÓ

➤ **Competència específica 1**

- CE1.1. Seleccionar propostes musicals, corporals i multidisciplinàries en els diferents contextos a partir de la percepció activa, reconeixent les funcions culturals i socials.
- CE1.2. Elaborar judicis crítics emprant una terminologia adequada i amb actitud oberta i respectuosa.
- CE1.3. Apreciar les diferents músiques.

✓ **Competència específica 2**

- CE2.1. Identificar els elements estructurals i tècnics de les diferents manifestacions musicals
- CE2.2. Expressar de manera crítica i creativa, opinions sobre les diferents manifestacions artístiques de manera oral i escrita, utilitzant la terminologia adequada.
- CE2.3. Aplicar solucions a les agressions acústiques de l'entorn

➤ **Competència específica 3**

- CE3.1. Interpretar propostes musicals, utilitzant els elements del so, el cos i els mitjans digitals.
- CE3.2. Crear propostes musicals mitjançant improvisacions, afavorir el respecte, l'empatia i la cohesió grupal.
- CE3.3. Experimentar amb les possibilitats expressives i comunicatives del so mitjançant la sonorització, seleccionar els recursos necessaris i afavorir l'autoconfiança i l'autoestima.
- CE3.4. Expressar idees, sentiments i emocions sobre les propostes realitzades.

➤ **Competència específica 4**

- CE4.1. Planificar projectes musicals i interdisciplinaris, especificant les diferents fases i valorant les professions que hi intervenen.
- CE4.2. Crear projectes musicals i interdisciplinaris, valorant el producte.
- CE4.3. Aplicar els coneixements adquirits en diferents disciplines en la creació de projectes artístics, mostrant interès i iniciativa.

➤ **Competència específica 5**

- CE5.1. Seleccionar informació i recursos en diferents aplicacions, webs i plataformes digitals de manera contrastada, crítica i responsable.
- CE5.2. Utilitzar recursos digitals i les TIC per a l'edició i la reproducció del so i la imatge, així com en la resta dels processos realitzats.
- CE5.3. Exercir un consum digital responsable en les diferents fases dels projectes artístics.

8. CREATIVITAT MUSICAL (3r ESO)

La matèria Creativitat Musical desenvolupa la percepció i l'expressió musical mitjançant l'exploració i l'experimentació sonora en estreta relació amb altres llenguatges artístics, i facilita a l'alumnat connectar els seus coneixements, imaginació i sensibilitat amb les possibilitats creatives del so. Aquesta matèria es presenta com a optativa en 3r curs de l'ESO, i pretén consolidar els coneixements adquirits en nivells anteriors en la matèria de Música, fomentar processos creatius en connexió amb altres llenguatges, analitzar l'entorn sonor que ens envolta, i les seues possibilitats per a la creació artística, així com aprofundir en estils i corrents artístics presents al llarg del segle XX i fins a l'actualitat.

Promou la participació, l'esforç i el respecte davant de les propostes pròpies i alienes. A partir d'aquests valors es desenvolupa el procés d'aprenentatge mitjançant propostes que estimulen la iniciativa i l'originalitat a partir de processos compositius senzills i oberts, des de diferents perspectives, traspasant així els límits de 9.1. la partitura convencional i establint connexions amb altres llenguatges artístics, tot fomentant la reflexió i investigació sonora.

La creació musical situa a l'alumnat com a protagonista de la producció de propostes artístiques, que van des de la composició de peces amb acompanyaments tonals senzills fins a l'experimentació i creació sonora o multidisciplinària amb un marcat caràcter conceptual d'avantguarda.

L'ús de la veu i els instruments convencionals i no convencionals, són els elements que permetran la creació musical, i es podran recolzar en recursos digitals per a la producció i creació musical.

8.1. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

➤ **Competència específica 1**

Identificar els elements compositius, estructurals i comunicatius de creacions sonores i interdisciplinàries contemporànies, i valorar críticament la dimensió estètica d'aquestes.

➤ **Competència específica 2.**

Analitzar els elements sonors de l'entorn més pròxim mitjançant l'escolta activa i explorar les possibilitats que ofereixen per a la creació artística.

➤ **Competència específica 3.**

Interpretar peces de música urbana i creacions sonores i interdisciplinàries pròpies, mitjançant l'ús de la veu, el cos, els instruments convencionals i no convencionals, amb el suport del llenguatge musical i partitures gràfiques, de manera individual i col·lectiva.

➤ **Competència específica 4.**

Realitzar improvisacions guiades musicals o interdisciplinàries, tot utilitzant llenguatges gestuals i gràfics, a través de processos individuals i col·lectius.

➤ **Competència específica 5.**

Crear i posar en escena projectes sonors i interdisciplinaris, individuals i col·lectius, mitjançant l'ús de diversos llenguatges artístics, assumint diferents rols en les seues fases i valorant tant el procés com el resultat.

➤ **Competència específica 6.**

Emprar recursos digitals en processos de creació sonora i interdisciplinària, incorporant les possibilitats expressives, comunicatives i artístiques, amb actitud reflexiva i respectant la normativa vigent d'ús i difusió.

8.2. CONNEXIONS DE LES COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES ENTRE SI, I AMB LES COMPETÈNCIES CLAU.

➤ **Relacions o connexions amb les altres CE de la matèria.**

- La CE 1 està relacionada amb la CE 3, CE 4 i CE 5, en exigir una anàlisi dels elements que caracteritzen totes aquelles propostes expressives treballades en la matèria i basades en la interpretació, improvisació i composició.
- La CE 2 està directament connectada amb la CE 1 per abordar la dimensió de percepció i anàlisi sonora per a generar detonants artístics que servisquen com a base per als processos de creació. En el procés de gravació i registre d'elements de l'entorn sonor, l'ús de recursos digitals (CE 6) suposa un gran suport per al seu desenvolupament.
- La CE 3, CE 4 i CE 5, que desenvolupen els processos expressius d'interpretació, improvisació, creació i producció escènica respectivament, estan connectades amb la CE 1 en realitzar una anàlisi a partir de la dimensió perceptiva.
- A més, la CE 5 posa en acció la resta de competències mitjançant processos de planificació, investigació, creació i difusió, així com amb el suport dels recursos digitals i les TIC.
- Finalment, la CE 6, referida a l'ús de recursos digitals, està connectada de manera transversal a la resta de les competències.

➤ **Relacions o connexions amb les competències clau.**

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE 1	X	X		X				X
CE 2			X	X	X			X
CE3				X	X		X	X
CE4			X	X	X			X
CE5	X	X	X	X	X	X	X	X
CE6			X	X				X

8.3. SABERS BÀSICS.

Els sabers bàsics de Creativitat Musical es distribueixen en dos blocs, que al seu torn, es subdivideixen en subblocs (SB)

Cal destacar que els dos blocs s'interrelacionen i poden treballar-se de forma integrada, la qual cosa permet un enfocament global necessari per al seu desenvolupament i adquisició.

➤ Bloc 1. Percepció i anàlisi.

✓ SB 1.1. Contextos musicals i culturals.

- Les avantguardes musicals: música concreta, música electrònica, minimalisme musical i música aleatòria. L'evolució de la notació musical en els segles XX i XXI.
- La música valenciana contemporània
- Característiques i qualitats expressives i comunicatives dels formats, suports i materials de les pràctiques artístiques contemporànies.
- Llenguatges gestual i gràfics per a la composició artística
- Paisatges sonors.
- Perspectiva de gènere, estereotips i expressions de violència en relació a la música.
- Propostes sonores i multidisciplinàries des d'una perspectiva contemporània: actuacions en viu i registrades per mitjans audiovisuals.

✓ SB 1.2. Elements del so i estructura musical.

- L'organització i transformació dels elements del so i l'estructura musical en la creació sonora.
- Objectes sonors de l'entorn pròxim.
- Agressions acústiques en l'entorn sonor.
- Terminologia musical. Argumentació oral escrita.

➤ Bloc 2. Interpretació i creació.

✓ SB 2.1. Expressió individual i col·lectiva.

- Pautes de creació i interpretació musical amb acompanyaments bàsics.
- Xifrat d'acords. Roda d'acords.
- La creació artística com a procés d'investigació: connexió amb altres àrees de coneixement.

- Notació musical convencional i no convencional. Partitures gràfiques.
- La creació musical i multidisciplinària a partir d'instruments, objectes sonors i l'experimentació sonora.
- Sonorització d'audiovisuals, imatges i textos. El foley.
- Mecanismes de creació de lletres per a peces musicals.
- La composició i improvisació guiada a partir del llenguatge gestual i gràfic.
- La construcció i transformació d'objectes sonors i instruments musicals. Pautes bàsiques de cura i manteniment d'espais i materials de treball.
- Recursos digitals per a la interpretació i creació sonora, l'edició de partitures, l'enregistrament i l'edició d'àudio.
- Normativa vigent en l'ús i difusió de propostes artístiques.

✓SB 2.2. Projectes artístics

- Fonaments teòrics de la producció creativa. Fases del procés creatiu i posada en escena.
- Estudis, professions i oportunitats relacionades amb la creació musical i artística.
- Pautes d'atenció, percepció i memòria per a la creació musical i artística.
- Respecte i empatia amb les aportacions del grup en el procés de treball col·lectiu.
- Recursos digitals i de les TIC aplicats a la creació i difusió de projectes artístics.

8.4. CRITERIS D'AVUACIÓ.

- Identificar els elements compositius, estructurals i comunicatius de creacions sonores i interdisciplinàries contemporànies, valorant críticament la seua dimensió estètica.
 - Reconèixer els elements compositius i estructurals de les peces musicals i interdisciplinàries contemporànies estudiades, a través de l'escolta i el visionat, tot relacionant-los entre si i descrivint-los mitjançant una terminologia musical adequada.
 - Identificar la finalitat comunicativa de les creacions sonores i interdisciplinàries, i valorant-ne la qualitat artística mitjançant l'emissió de judicis crítics i estètics, de manera oral i escrita.
 - Valorar la diversitat artística i cultural de les propostes estudiades i respectar les aportacions de la resta del grup.
- Analitzar els elements sonors de l'entorn més pròxim mitjançant l'escolta activa, i explorar les possibilitats que ofereixen per a la creació artística.
 - Analitzar els diferents elements que configuren els paisatges sonors de l'entorn pròxim mitjançant ena escolta activa, tot proposant solucions a les agressions acústiques que l'envolten.
 - Explorar les possibilitats que ofereixen els objectes i materials de l'entorn en la creació artística mitjançant la investigació,

experimentació i transformació sonora dels elements que el constitueixen, amb el suport de recursos digitals i des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible.

- Interpretar peces de música urbana i creacions sonores i interdisciplinàries pròpies, mitjançant l'ús de la veu, el cos, instruments convencionals o no convencionals, amb el suport del llenguatge musical i partitures gràfiques, de manera individual i col·lectiva.
 - Interpretar peces de música urbana amb el suport del llenguatge musical, de manera individual i col·lectiva.
 - Interpretar creacions sonores i interdisciplinàries pròpies mitjançant l'ús de la veu, el cos, instruments convencionals o no i objectes sonors, amb el suport de partitures gràfiques i recursos digitals.
 - Elaborar partitures gràfiques i representacions de notació convencional o no com a suport a les interpretacions com a suport a les interpretacions i creacions desenvolupades.<
- Realitzar improvisacions guiades musicals o interdisciplinàries, utilitzant llenguatges gestuals i gràfics, a través de processos individuals i col·lectius.
 - Relacionar diferents codis artístics amb la improvisació musical i interdisciplinària.
 - Realitzar improvisacions guiades musicals o interdisciplinàries, mitjançant l'ús de llenguatges gestuals i gràfics, tot mostrant autoconfiança i valorant les propostes de la resta del grup.
- Crear i posar en escena projectes sonors i interdisciplinaris.
 - Participar activament en els processos de planificació, creació, edició i difusió de projectes sonors i interdisciplinaris, tot aportant valoracions crítiques sobre el procés i el resultat.
 - Relacionar els rols experimentats durant les fases del procés creatiu i la posada en escena, amb les professions i oportunitats de desenvolupament personal.
 - Produir projectes sonors i interdisciplinaris, mitjançant l'ús de diversos llenguatges musicals, corporals, gràfics, visuals, audiovisuals i plàstics.
- Emprar recursos digitals en processos de creació sonora i interdisciplinària.
 - Seleccionar la informació rellevant i els recursos necessaris en diferents mitjans digitals durant el procés d'investigació, de manera reflexiva, crítica i contrastada.
 - Emprar recursos digitals que afavorisquen les possibilitats expressives, comunicatives i artístiques en processos de creació sonora i interdisciplinària.
 - Respectar les llicències d'ús i la normativa vigent de protecció de dades i autoria durant el procés d'investigació, experimentació, interpretació, creació i difusió de les propostes i projectes desenvolupats.

9. BATXILLERAT

Real Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de Batxillerat.

D'acord amb l'article 8 del Real Decret 243/2022, la modalitat d'Arts s'organitza en dues vies, una denominada Arts Plàstiques, Imatge i Disseny, i l'altra denominada Música i Arts Escèniques.

El Batxillerat s'organitza, en cada una de les modalitats, en matèries comunes, matèries específiques de modalitat i matèries optatives.

Llenguatge i Pràctica musical, i Cor i tècnica vocal, són dues assignatures específiques de modalitat per a 1r curs i ofereixen el nostre departament.

En quan a 2n curs de Batxillerat, oferim l'assignatura Història de la música i de la dansa, i Cor i tècnica vocal II.

9.1. LLENGUATGE I PRÀCTICA MUSICAL

La matèria de Llenguatge i pràctica musical es desenvolupa en el primer curs de Batxillerat i constitueix un aprofundiment en la formació musical rebuda per l'alumnat durant l'etapa anterior, en què el llenguatge musical es converteix en l'eix vertebrador de la matèria com a instrument de comunicació per a expressar idees, pensaments i emocions de manera responsable i amb esperit crític. L'anàlisi del patrimoni cultural i musicals i el seu context social ajuda a valorar de manera respectuosa la diversitat cultural i social, els seus antecedents històrics, la seua evolució i la seua realitat actual, de manera que dota de significat les propostes musicals interpretades per l'alumnat.

La interpretació de propostes vocals, instrumentals i corporals genera processos individuals i col·lectius que permeten adquirir les tècniques i les habilitats pròpies del llenguatge musical, així com desenvolupar sensibilitats i criteris artístics que són font d'enriquiment cultural i social.

Aquesta matèria es desenvolupa a partir de cinc competències específiques vinculades a les competències clau. La **competència en consciència i expressió cultural (CCEC)** és específica de la matèria, i busca desenvolupar l'adquisició de la sensibilitat musical necessària per a acostar-se a propostes musicals i reconèixer-ne els elements estructurals i tècnics. De la mateixa manera, la lectura, interpretació, improvisació i creació de propostes musicals afavoreixen, habilitats i actituds que desenvolupen un criteri musical propi i un paper actiu en la societat actual.

La **competència en comunicació lingüística (CCL)** i la **competència plurilingüe (CP)** es desenvolupa mobilitzant un conjunt de coneixements, destreses i actituds per a interpretar i valorar críticament la informació per mitjà de missatges gràfics, audiovisuals i multimodals, de manera que afavoreix la interacció entre les llenguatges verbals i musicals, la comunicació eficaç amb altres persones i la reflexió sobre gèneres discursius específics que eviten riscos i manipulació i desinformació.

La **competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM)** es desenvolupa en aplicar la perspectiva i el raonament matemàtic en l'anàlisi i interpretació dels elements estructurals de la música. D'altra banda, el disseny, planificació i desenvolupament de projectes artístics interdisciplinaris, afavorix l'observació i l'experimentació basada en el mètode científic, la tecnologia i els mètodes d'enginyeria, per a interpretar i transformar el món natural, el context social i l'entorn real.

L'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable dels mitjans digitals per a la creació de representacions gràfiques del so, l'enregistrament i edició de so i imatges, etc, inclouen el desenvolupament de la ciutadania digital, la privacitat, la propietat intel·lectual i la resolució de problemes per mitjà de la **competència digital (CD)**.

L'anàlisi i interpretació de propostes musicals de manera individual afavoreix el desenvolupament de la **competència personal, social i aprendre a aprendre (CPSAA)**, ja que promou l'autoconeixement, el creixement personal, la gestió del temps i la informació de manera eficaç. A més, la cooperació amb altres persones ajuda a afrontar la complexitat i a adaptar-se als canvis.

El disseny i implementació de projectes artístics i interdisciplinaris contribueix al desenvolupament de la **competència ciutadana (CC)**, en què l'alumnat exerceix una ciutadania responsable i participa plenament en la vida social, ja que analitzen les relacions

entre la música, la cultura i els contextos socials.

L'enfocament didàctic general de la matèria està vinculat als principis pedagògics que es desprenen de la LOMLOE, i afavoreix diferents aspectes que emanen d'aquesta, com l'aprenentatge dels continguts de manera pràctica i projectual, el treball en equip, l'aplicació de mètodes d'investigació apropiats, la igualtat i la perspectiva de gènere.

A. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES.

➤ Competència específica

1.

Analitzar de manera autònoma els elements estructurals i tècnics de la música per mitjà de la percepció i la interpretació, valorant la riquesa i la diversitat del patrimoni musical, i desenvolupant el sentit crític i la identitat personal i cultural.

➤ Competència específica 2.

Distingir les diferents representacions gràfiques del so per mitjà de la sensibilitat auditiva i la capacitat perceptiva, identificant característiques, funcions, elements i valors de qualsevol proposta musical.

➤ Competència específica 3.

Identificar i crear diferents patrons, fórmules i seqüències musicals dins de la diversitat de gèneres i estils musicals actuals, analitzant les formes bàsiques d'expressió de sentiments i idees.

➤ Competència específica 4.

Interpretar de manera autònoma propostes musicals per mitjà de la veu, els instruments, el cos i els mitjans digitals i tecnològics, utilitzant la improvisació i la creativitat i integrant diversos elements sonors.

➤ Competència específica 5.

Dissenyar i portar a la pràctica projectes artístics i interdisciplinaris utilitzant recursos tecnològics disponibles en l'entorn i fomentant la participació i l'experimentació reflexiva i crítica.

B. SABERS BÀSICS.

Es presenten agrupats en dos blocs, "Percepció i anàlisi" i "Interpretació i creació", que al temps es divideixen en subblocs (SB), i aquests en grups (G).

Pel que fa a les competències específiques, totes fan referència al bloc 1. Mentre que les competències 2, 4 i 5 estan referides al bloc 2. AL mateix temps, es produeix una interacció entre els diferents blocs i subblocs, de manera que es genera una visió holística de la matèria.

➤ BLOC 1. Percepció i anàlisi

▪ SB1.1. Contextos musicals i culturals (CE2, CE3)

✓ G1. Contextos històrics

- Música acadèmica occidental i la seua evolució
- Les músiques populars urbanes dels ss XX i XXI
- Músiques en altres mitjans: teatre, cinema, dansa, publicitat o videojocs

✓ G2. Funció sociocultural

- Diversitat cultural: música ètnica, tradicional i patrimoni musical
- Funció social de la música
- Funció expressiva de la música

▪ SB1.2. Elements estructurals i tècnics (transversal a totes les CE)

✓ G1. El procés de l'escolta

- Els paràmetres del so
- Estratègies d'escolta o visionat d'obres i fragments musicals
- La pràctica auditiva d'estructures tonals i modal.

✓ **G2. Melodia i harmonia**

- La melodia: característiques i estratègies d'interpretació
- Els intervals i les escales musicals
- Les funcions harmòniques en la tonalitat
- Els acords
- Les cadències
- Les progressions tonals

✓ **G3. El ritme**

- Compassos simples, compostos i d'amalgama
- Els ritmes irregulars i lliures
- Les polirítmies
- Elements rítmics en la diversitat de folklores
- La música urbana i el ritme

✓ **G4. Estructura i forma**

✓ **G5. Recursos digitals i de les TIC relacionats amb la percepció**

➤ **Bloc 2. Interpretació i creació**

▪ **SB2.1. Expressió individual i col·lectiva (CE2, CE4, CE5)**

✓ **G1. La notació musical**

- Les indicacions i els termes relatius a la dinàmica, agògica i articulació
- Les grafies tradicionals
- Introducció a les notacions de la música contemporània
- Les tècniques de realització escrita de dictats

✓ **G2. Interpretació i tècnica vocal**

- Tècniques d'interpretació per mitjà de la veu, amb acompanyament instrumental o sense.

✓ **G3. Interpretació i tècnica musical**

- Tècnica d'interpretació per mitjà d'instruments

✓ **G4. Habilitats motrius**

- El cos com a mitjà d'expressió. La percussió corporal
- Pautes de creació i improvisació de coreografies individuals i col·lectives

✓ **G5. Creació i improvisació**

- Estratègies i tècniques d'improvisació.
- Arranjaments musicals

▪ **SB2.2. Projectes artístics (CE4, CE5)**

✓ **G1. Planificació**

- Fases i criteris de valoració en projectes musicals i interdisciplinaris
- Àmbits artístics i professionals que intervenen en els projectes i en les seues fases

✓ **G2. Producció artística**

- Projectes basats en la veu, els instruments i l'expressió corporal mitjançant l'ús dels elements del llenguatge musical

✓ **G3. Tecnologies per a la producció musical**

✓ **G4. Actitud**

- Pautes de comportament en la participació en diferents propostes artístiques
- Pautes d'atenció, percepció i memòria a la interpretació
- Tècniques d'escolta activa. Solidaritat i respecte.
- El control de les emocions en la millora de la interpretació en públic.

- Estratègies de supervisió i resolució de conflictes.
- Implicació en els projectes col·lectius: valoració de processos i resultats.
- Plantejaments ètics i responsables.
- Interacció en xarxes socials.

C. SITUACIONS D'APRENTATGE.

Les situacions d'aprenentatge en la matèria de Llenguatge i pràctica musical porten implícits espais i temps en què dur a terme un conjunt d'activitats articulades perquè l'alumnat pugui obtenir propòsits educatius.

L'adquisició de les competències implica establir situacions d'aprenentatge diverses, innovadores i personalitzades en què es combinen diferents tipus d'ensenyament dirigits amb processos cooperatius i per mitjà de metodologies actives. Es tracta de plantejar aprenentatges en forma de reptes, projectes, investigacions o produccions artístiques que faciliten la transferència de sabers en relació amb altres matèries. Seguint aquesta línia, s'han de fomentar aprenentatges significatius: promovent la lectura, la cerca i la discriminació d'informació en diferents fonts, l'ús d'eines digitals, el joc, l'expressió artística, la interpretació, la improvisació, la creació musical, l'assistència a concerts, la presència d'experts i expertes externs a l'aula, compositors i compositoras, lutiers, tècnics de so o músics, entre altres. Tot això per facilitar processos a partir de l'entorn immediat de l'alumnat amb projectes artístics que incloguen interpretacions i creacions musicals i coreogràfiques, dramatitzacions, etc. D'aquesta manera, les situacions d'aprenentatge relacionen el foment de la nostra cultura a partir de la relació amb el context pròxim, i han de garantir la creació de situacions que aproximem l'alumnat al patrimoni cultural més pròxim, a partir d'intèrprets locals, repertori actual, etc.

D'altra banda, seguint el Disseny Univeral d'Aprenentatge (DUA), s'ha d'aconseguir una inclusió efectiva minimitzant barreres físiques, sensorials, cognitives i culturals que puguin haver-hi, tenint en compte la diversitat de l'alumnat.

En els processos d'avaluació s'hauran d'utilitzar diferents instruments que afavorisquen l'heteroavaluació, l'autoavaluació i la coavaluació, i s'haurà d'avaluar el procés de aprenentatge i el producte final.

En tots els processos d'ensenyament-aprenentatge i projectes artístics es fomenta la tolerància, el respecte, el treball grupal i les aportacions pel bé comú. Totes les activitats que es desenvolupen han de garantir la convivència i els valors democràtics; han de promocionar la participació activa en el centre i fora d'aquest; han de donar a conèixer el treball d'aula i contribuir a la consecució dels reptes del segle XXI.

D. CRITERIS D'AVALUACIÓ

➤ Competència específica

1.

- ✓ Identificar els elements estructurals i tècnics de diferents gèneres i estils musicals, relacionant-los entre si, i apreciament la riquesa i diversitat del patrimoni musical.
- ✓ Elaborar judicis crítics a partir de propostes musicals multidisciplinàries, de manera oral i escrita, i descriure els trets característics amb actitud oberta i terminologia adequada.
- ✓ Utilitzar la riquesa i la diversitat del patrimoni musical de l'entorn de l'alumnat com a element d'anàlisi i creació de qualsevol proposta musical.

➤ Competència específica 2.

- ✓ Interpretar i comparar el significat de diferents representacions gràfiques del so.
- ✓ Reconèixer les característiques i els valors d'una proposta musical, amb respecte i sentit crític.
- ✓ Experimentar amb els elements i representacions gràfiques del so, creant nous models i solucions alternatives multidisciplinàries.

➤ **Competència específica 3.**

- ✓ Analitzar i valorar les estructures i musicals, d'acord amb la seua capacitat de manifestar sentiments i idees.
- ✓ Emprar diferents patrons o fórmules i seqüències musicals amb la veu, el cos, els instruments o els mitjans tecnològics, mostrant confiança en les capacitats pròpies i valorant les dels altres.
- ✓ Integrar noves idees, sentiments i emocions en situacions de creació i improvisació de patrons, fórmules i seqüències musicals, a partir de determinats condicionants previs.

➤ **Competència específica 4.**

- ✓ Executar propostes musicals de manera individual i grupal per mitjà de la veu, els instruments, el cos i els mitjans digitals, i adaptar-los als recursos i materials disponibles de manera sostenible.
- ✓ Produir propostes musicals i integrar elements sonors diversos que potencien l'autonomia, la comunicació, l'empatia i el respecte cap als altres.
- ✓ Experimentar de manera autònoma, amb les possibilitats expressives i comunicatives de la veu, els instruments, el cos i els mitjans digitals en la creació de propostes musicals.

➤ **Competència específica 5.**

- ✓ Dissenyar projectes artístics i multidisciplinaris partint de l'anàlisi de realitats i problemes del seu entorn, valorant i argumentant motivacions, possibilitats, objectius, processos i resultats.
- ✓ Estructurar el procés de desenvolupament del projecte artístic, assumint diferents funcions col·laboratives i integrant els coneixements adquirits en diferents disciplines.
- ✓ Generar propostes, solucions i models alternatius mitjançant la reflexió crítica i els recursos tecnològics adaptats a les necessitats del context sociocultural i a les dificultats existents.

9.2. COR I TÈCNICA VOCAL I i II

El tractament de la matèria coincideix plenament amb els principis pedagògics de la LOMLOE, a l'afavorir diferents aspectes que d'ella emanen. Així, en la matèria es recull el tractament de l'aprenentatge per sí mateix, el treball en equip, la igualtat, la inclusió, els mètodes d'investigació, la capacitat d'expressar-se de manera correcta davant del públic, l'enriquiment fonètic i lingüístic a través de la interpretació d'un repertori variat que contemple diferents llengües.

La veu és l'element principal. És l'instrument amb el que els éssers humans s'expressen i comuniquen. La seua importància es sustenta en dos aspectes fonamentals: és un instrument propi al generar-se dins del cos, i és utilitzat al llarg de la vida, des dels primers mesos, per lo que el seu domini contribueix a crear hàbits de vida saludable.

El seu tractament té a la volta una doble vessant: la tècnica, fisiològica i analítica, i la interpretativa. És un mitjà fonamental amb el que articular i construir la interpretació que, unida al gest i el cos, adquireixen una dimensió global.

A. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE LA

MATÈRIA. ➤ Competència específica 1.

Analitzar les característiques formals, compositives, estilístiques i interpretatives d'una obra vocal relacionades amb el seu context històric, cultural i social a partir de l'escolta activa i visionant peces i gèneres vocals diversos.

➤ Competència específica 2.

Utilitzar la veu i el cos com a mitjans d'expressió i comunicació aplicant la tècnica vocal i corporal acorde amb les característiques de les diferents propostes vocals, tant individuals com col·lectives.

➤ Competència específica 3.

Interpretar peces vocals de conjunt de diferents gèneres i estils musicals amb aplicació tècnica, execució musical i escènica adequats a través de la participació en formacions diverses.

➤ Competència específica 4.

Participar en el disseny, producció i interpretació de concerts musicals i actuacions escèniques dins dels projectes d'aula, promovent la difusió i l'ús de mitjans i suports tècnics i digitals.

B. SABERS BÀSICS.

Els sabers bàsics són essencials per desenvolupar el conjunt de competències de la matèria. Són el conjunt de continguts que l'alumnat deu desenvolupar i consolidar al llarg de l'etapa de batxillerat.

Encara que els sabers bàsics es presenten de forma agrupada, no deuen tractar-se individualment ni abordar-se per separat, ja que constitueixen un tot integrat que possibilita diverses articulacions.

S'estableix una gradació dels sabers per als dos cursos del batxillerat. Encara que el seu tractament es contemple des de l'inici de la matèria, assenyalarem els que han de consolidar-se en cada curs i aquells que deuen ampliar-se de primer a segon.

Es presenten agrupats en dos blocs generals que responen al tractament de la matèria. Dins de cada bloc hi trobem subblocs (SB), i dins d'aquests ens trobem amb grups (G).

➤ Bloc 1. Percepció i anàlisi

▪ SB1.1. La veu (CE2, CE3, CE4)

✓ G1. Anatomia i fisiologia

- Anatomia de l'aparell respiratori (1r curs)
- Anatomia de l'aparell fonador (els dos cursos)
- Possibilitats vocals en la parla i el cant (els dos cursos)
- Classificació de les veus (1r curs)

- ✓ **G2. Elements bàsics**
 - Relaxació i postura corporal (1r curs)
 - Concentració i control muscular (2n curs)
 - Respiració (els dos cursos)
 - Ressonància i dinàmiques (2n curs)
 - Articulació i dicció (els dos cursos)
- ✓ **G3. Desenvolupament auditiu**
 - L'oït intern (1r curs)
 - L'oït harmònic (2n curs)
 - La composició melòdica i rítmica: equilibri entre les veus i plànols sonors (els dos cursos)
 - Exercitació auditiva del propi timbre vocal (els dos cursos)
 - Espais i característiques acústiques (2n curs)
 - **SB1.2. Repertori i conjunt (CE1, CE3, CE4)**
- ✓ **G1. Text**
 - Anàlisi en obres de repertori: estructura formal, estructura melòdica, fonètica, text i mètrica (1r curs)
 - Text i mètrica: articulació, velocitat i precisió. Accents (2n curs)
 - Anàlisi fonètic del text (els dos cursos)
- ✓ **G2. Direcció coral**
 - Anacrusa, compàs, cadència, entrada i final (els dos cursos)
 - Gestos significatius de la direcció (1r curs)
 - Tècnica bàsica de direcció coral: el braç dominant, les figures de marcatge de compàs, el plànol espacial del gest (2n curs)
- ✓ **G3. Obres**
 - Agrupacions vocals (1r curs)
 - Terminologia específica (1r curs)
 - Característiques formals, compositives, estilístiques (els dos cursos)
 - Gèneres musicals escènics (els dos cursos)
 - Repertori coral d'èpoques i estils diversos de la música culta occidental, d'altres cultures i d'origen popular (els dos cursos)
 - Context històric, social i cultural del repertori (els dos cursos)
- **Bloc 2. Interpretació i creació**
 - **SB2.1. Pràctica coral (CE2, CE3, CE4)**
 - ✓ **G1. Elements interpretatius**
 - Afinació i empaste en el conjunt (els dos cursos)
 - L'estil interpretatiu (2n curs)
 - Dinàmiques, velocitat i precisió rítmica (1r curs)
 - El silenci, la respiració, l'atac, el ritme i el fraseig (els dos cursos)
 - ✓ **G2. Execució coral**
 - Acords i intervals consonants i dissonants (1r curs)
 - Creació d'acompanyaments instrumentals, de percussió corporal i coreografies (els dos cursos)
 - Iniciació a la polifonia vocal (1r curs)
 - Improvisació vocal i corporal en el conjunt (els dos cursos)
 - ✓ **G3. Control corporal**
 - Tensió i relaxació, tècniques d'expressió corporal (1r curs)
 - Concentració i adquisició de la postura corporal correcta (els dos cursos)
 - Possibilitats expressives del cos i el gest a l'escena (els dos cursos)
 - **SB2.2. Expressió vocal (CE1, CE2, CE3, CE4)**
 - ✓ **G1. Registre**
 - Qualitats del so vocal: altura, intensitat i durada (1r curs)
 - Extensió vocal (1r curs)
 - Vocalització i sensacions fonatòries (els dos cursos)
 - Emissió i control del so. Impostació (els dos cursos)
 - ✓ **G2. Pràctica individual**

- Fraseig i dinàmica (1r curs)
- Intervals i cadències (2n curs)
- Jocs vocals i improvisació (els dos cursos)
- Cura de la veu (els dos cursos)
- Exploració del registre i timbre (1r curs)
- ✓ **G3. Projectes escènics**
- Fases d'un concert i projecte escènic musical (2n curs)
- Els rols en un projecte. La interpretació solista i en conjunt ((els dos cursos)
- Responsabilitat i consciència de grup (els dos cursos)
- Cartellera i programa. L'espai de l'actuació (1r curs)
- La veu parlada a l'escena (els dos cursos)
- Els mitjans i suports digitals. Autoria i protecció de dades (els dos cursos)

C. SITUACIONS D'APRENTATGE

Es fomentarà una varietat de tipus d'agrupament per enriquir l'aprenentatge. Des de les propostes individuals que permeten una anàlisi i reflexió pròpies, passant per agrupacions menudes fins al gran grup. D'aquesta manera es promourà la col·laboració entre els integrants d'un mateix grup per aconseguir objectius compartits, el treball cooperatiu amb l'assignació de rols, recursos i tasques amb responsabilitat individual en la consecució grupal i el respecte per les aportacions dels altres.

Aquesta varietat en l'agrupació es vorà reflexada en les distintes formacions vocals en les que participarà l'alumnat, així com les propostes d'anàlisi i investigació per a la búsqueda d'informació sobre les obres a interpretar, en la creació, muntatge i execució d'un concert amb públic, així com projectes musicals o escènics que ajudaran al desenvolupament de la competència personal, social i aprendre a aprendre.

En aquest context, s'aproxima a l'alumnat amb l'entorn immediat, a la realitat d'un concert musical, un projecte escènic o a l'ús i professionalització vocal.

Amb la finalitat de contribuir a una millora en la competència digital, és important oferir mitjans i suports digitals i audiovisuals que intervinguen en la cerca d'informació, el visionat i anàlisi dels gèneres vocals escènics, l'audició d'obres vocals, el registre, la gravació, i edició de les aplicacions d'aula realitzades.

Així mateix, estarà present en l'avaluació, que unirà a l'heteroavaluació, autoavaluació, i coavaluació a través de l'anàlisi d'una reproducció posterior, on l'alumnat pren consciència tant del punt de partida, com del resultat del seu esforç i la seva evolució, desenvolupant una millora en la competència emprenedora.

Des d'aquest enfocament d'anàlisi de la pròpia pràctica, el desenvolupament de la tècnica vocal deurà anar vinculada a situacions didàctiques que promoguen l'anàlisi del propi so vocal com el mecanisme intern que genera eixos sons.

El treball de la tècnica i la seva aplicació en la interpretació vocal cantada i parlada, associada a l'expressió, i com element comunicatiu, és la base de la búsqueda de la qualitat sonora i la millora dels processos artístics, aconseguint un millor sentit crític que serà aplicat en l'argumentació, en propostes orals com escrites que contribueixen en la millora de la competència lingüística, plurilingüe i en la consciència i expressió cultural.

Es fomentarà el respecte, la convivència, la igualtat i la inclusió garantint l'aprenentatge del conjunt de l'alumnat amb l'aplicació dels principis del Disseny Universal de l'Aprenentatge, atenent així a la diversitat que s'estén a les opinions i manifestacions artístiques en les que la veu és part integrant, aconseguint els reptes del segle XXI.

A. CRITERIS D'AVALUACIÓ

➤ Competència específica 1

1r curs	2n curs
---------	---------

<ul style="list-style-type: none"> Identificar en peses vocals els rasgos d'estil, gènere vocal i la vinculació històrica i cultural 	<ul style="list-style-type: none"> Descriure de forma argumentada les característiques formals, compositives, estilístiques i interpretatives d'una obra vocal
<ul style="list-style-type: none"> Relacionar l'estructura i l'accent prosòdic del text d'una obra vocal i l'estructura i accent musical 	<ul style="list-style-type: none"> Analitzar el text d'obres vocals amb aplicació de les normes fonètiques i la seva relació estructural, melòdica i rítmica

➤ **Competència específica 2**

1r curs	2n curs
<ul style="list-style-type: none"> Realitzar propostes d'expressió vocal i corporal variades, individuals i col·lectives 	<ul style="list-style-type: none"> Construir propostes d'expressió vocal i corporal
<ul style="list-style-type: none"> Explorar les possibilitats vocals pròpies en exercicis i improvisacions 	<ul style="list-style-type: none"> Utilitzar la tècnica vocal i el gest corporal en propostes variades, parlades i cantades, individuals i col·lectives

➤ **Competència específica 3**

1r curs	2n curs
<ul style="list-style-type: none"> Interpretar obres corals de diferents gèneres i estils musicals identificant gestos bàsics de la direcció 	<ul style="list-style-type: none"> Adequar la interpretació de peces vocals a les característiques d'estil i gènere de l'obra i a les indicacions de la direcció coral
<ul style="list-style-type: none"> Adequar amb afinació el so vocal propi al conjunt en diferents formacions 	<ul style="list-style-type: none"> Interpretar peces vocals amb intencionalitat tècnica, musical i escènica ajustant el so propi al del conjunt en la cerca de la qualitat sonora
<ul style="list-style-type: none"> Interpretar les indicacions de la direcció en l'execució coral 	<ul style="list-style-type: none"> Utilitzar les indicacions de la direcció coral en la interpretació d'obres amb intencionalitat expressiva i cercant la qualitat sonora

➤ **Competència específica 4**

1r curs	2n curs
<ul style="list-style-type: none"> Participar en l'elaboració de programes de concert i materials per a la difusió 	<ul style="list-style-type: none"> Atendre a les característiques i adequació dels espais per a l'actuació
<ul style="list-style-type: none"> Dissenyar un cocert d'aula participant en l'organització i gestió 	<ul style="list-style-type: none"> Crear una actuació musical o escènica des del disseny, muntatge, producció i

	difusió, atenent als requeriments materials tècnics necessaris
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Interpretar obres vocals en actuacions musicals amb públic mostrant una actitud escènica 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actuar en projectes escènics amb visió de conjunt, utilitzant els recursos musicals, la tècnica vocal i l'actitud escènica adequada

9.3. HISTÒRIA DE LA MÚSICA I LA DANSA

Esta matèria permet aprofundir en l'evolució de la música i la dansa, ja que sempre han estat interrelacionades.

A pesar del caràcter teòric d'aquesta matèria, cal insistir en la perspectiva pràctica de la música i la dansa. Així, el visionat o la presència, com a públic, en manifestacions musicals i coreogràfiques en viu representatives de diferents períodes històrics i culturals, ajuda a l'alumnat a adquirir una perspectiva més ampla amb la que gaudir, comprendre i valorar la creació musical. A més a més, la interpretació de música i dansa amb instruments musicals i el cos, de manera individual i grupal, possibilita assimilar els sabers d'una manera més vivencial.

Sobre la contribució al desenvolupament de les competències clau, la que contribueix de manera més directa és la competència en consciència i expressió cultural (CCEC) per la seua capacitat per a fomentar en l'alumnat el respecte i la valoració de les diferents manifestacions culturals musicals i coreogràfiques que existeixen a través d la experiència expressiva.

En quan a la competència plurilingüe (CP) s'afavoreix amb respecte a la lectura de textos i l'anàlisi d'obres vocals de diferents estils i idiomes.

Molt important també la competència en comunicació lingüística (CCL), pel treball de textos, exercicis escrits, intervencions orals i el llenguatge propi musical.

La competència matemàtica, ciència, tecnologia i enginyeria (STEM) es treballa amb la pràctica musical i la relació rítmica, durada, intervals, tonalitats, elements físics del so.

I la competència digital (CD) es treballa per ,mig de la tecnologia aplicada a la creació, edició, interpretació i reproducció de la música. També la utilització de les tecnologies per a cercar informació.

Respecte a la competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA), aquesta matèria contribueix a desenvolupar esta capacitat, potenciant la concentració, l'atenció i memòria a través de l'audició i el visionat de manifestacions musicals i coreogràfiques. Per altra part, la realització de feines individuals i col·lectives d'índole teòrica i pràctica remarquen aspectes com l'empatia, el diàleg, el respecte i l'autocrítica.

El coneixement de les relacions entre la música i els processos d'identitat sicial i cultural contribueixen al desenvolupament de la competència ciutadana (CC).

La Història de la Música i la Dansa es relacionen amb la competència emprenedora (CE) perquè implica la capacitat d'escollir i dissenyar projectes amb criteri propi.

A. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

➤ Competència específica 1

Relacionar les manifestacions musicals i coreogràfiques de la història amb les característiques de la societat que les ha creades, i analitzar la seua vinculació amb les diferents concepcions estètiques de la música i la dansa.

➤ Competència específica 2

Analitzar les característiques més rellevants del llenguatge musical i coreogràfic identificant els seus elements estructurals i tècnics a través de la partitura, l'audició i el visionat de mostres musicals i coreogràfiques de diferents èpoques, estils i gèneres, amb una actitud oberta, respectuosa i intel·lectual.

➤ Competència específica 3

Construir arguments i opinions fonamentades sobre obres musicals i coreogràfiques de diferents estils, èpoques i gèneres a partir dels diferents llenguatges vinculats a la música i la dansa, i mosrar hàbits de consum culturals crítics i oberts.

➤ **Competència específica 4**

Interpretar música i coreografies de diferents èpoques, estils i gèneres a partir de les possibilitats expressives de la veu, els instruments musicals, el cos i els mitjans digitals, participant activament de forma individual i grupal.

➤ **Competència específica 5**

Elaborar projectes, participant en el seu disseny, planificació i realització de forma activa i crítica, mitjançant la investigació històrica i la realització de produccions artístiques, valorant tant el procés com el resultat.

B. SABERS BÀSICS

➤ **Bloc 1. Percepció i anàlisi dels contextos musicals i culturals**

▪ **SB1.1. La música i la dansa en relació al seu context (CE1, CE3)**

✓ **G1. Períodes i corrents estètiques**

- La música i la dansa dins de les corrents ideològiques, econòmiques i socioculturals en les quals s'ha desenvolupat.
- La música com a fet social i cultural.

✓ **G2. Estètica musical**

- La música i la dansa com a procés comunicatiu. Implicació del pensament en la creació artística.
- La música i la dansa en relació amb altres arts i la literatura.
- La crítica musical i coreogràfica.
- La funció de la música i la dansa a través del temps.

- Vies de recepció i consum musical en la societat des de l'antiguitat fins al segle XXI.

✓ **G3. Obres i intèrprets**

- Compositores i compositors de diferents estils i períodes, des d'una perspectiva igualitària i oberta.
- Obres de diferents estils i períodes històrics.
- Intèrprets i agrupacions més significatius de la història.

✓ **G4. Patrimoni musical**

- Música i dansa acadèmica occidental des de l'antiguitat fins al s XXI
- Altres manifestacions musicals i coreogràfiques del món.
- La música i la dansa tradicional valenciana.
- La música i la dansa popular i urbana dels ss XX i XXI.

✓ **G5. Gèneres i formes musicals**

- Els gèneres i les formes musicals i de la dansa a través de la història.
- Música als mitjans audiovisuals: la música al cine, al videojoc i la publicitat.

✓ **G6. Organologia i classificació dels instruments musicals**

- La classificació dels instruments en Occident
- La classificació dels instruments no occidentals
- Característiques musicals i desenvolupament històric dels instruments musicals.

✓ **G7. Evolució del consum musical**

- Història de la reproducció i la gravació musical
- La producció musical en els segles XX i XXI.
- Nous recolzaments en el emmagatzematge i la difusió musical.

▪ **SB1.2. Elements estructurals i tècnics (CE1, CE2)**

✓ **G1. L'escolta activa**

- L'organització de la música. Formes musicals de diferents estils i gèneres a través de la història
- Els elements tècnics de la música i la seua evolució al llarg de la història: melodia, el ritme, harmonia i textura.

✓ **G2. La notació musical**

- La partitura com a ferramenta per a l'anàlisi, la identificació i la comprensió del fenomen musical a través del temps.

- L'evolució històrica de la notació musical.

➤ **Bloc 2. Dimensió expressiva de la Història de la Música i la Dansa**

▪ **SB2.1. Expressió individual i col·lectiva (CE4)**

✓ **G1. Interpretació vocal, instrumental i de dansa**

Departament de música

- Obres vocals a una i varies veus, a cappella o amb acompanyament instrumental, de diferents èpoques, gèneres i estils.
- Arranjaments d'obres instrumentals de diferents èpoques, gèneres i estils.
- Danses històriques, tradicionals i urbanes.
- El control de les emocions en fïa millora de la interpretació musical.
 - ✓ **G2. Creació i improvisació**
- Pautes de creació de coreografies bàsiques i improvisacions.
- L'exploració i l'experimentació sonora i coreogràfica.
- Aplicacions, webs i programes d'edició d'àudio i vídeo, de partitures i de creació musical multipista.
 - **SB2.2. Projectes musicals i coreogràfics (CE1, CE4, CE5)**
 - ✓ **G1. Planificació**
- Producció musical i producció artística: funcions i competències del productor
- Autogestió musical
 - ✓ **G2. Producció artística**
- Projectes basats en la veu, els instruments i l'expressió corporal utilitzant els elements del llenguatge musical.
- Projectes d'investigació musical.
- La llei de propietat intel·lectual.
 - ✓ **G3. Arts Escèniques**
- Elements estructurals i tècnics de les arts escèniques: cos, espai, temps, discurs, estructures i actuació.

C. SITUACIONS D'APRENTATGE

L'ensenyament de la Història de la Música i la Dansa, al tractar-se d'una matèria de caràcter teòric, és necessari aconseguir tant aprenentatges conceptuals com procedimentals. En quan als primers, les situacions d'aprenentatge han d'afavorir el coneixement dels conteniments i els processos musicals i coreogràfics, així com la comprensió dels conceptes analítics. Per a desenvolupar els aprenentatges procedimentals, les situacions d'aprenentatge han de presentar fonts musicals que permeten a l'alumnat identificar evidències que se relacionen amb les manifestacions musicals i coreogràfiques que s'analitzen per a donar resposta a les qüestions plantejades.

Per altra banda, si volem aconseguir un aprenentatge més integral del fet musical, no és açò suficient. Per això, cal desplegar aspectes com el respecte i la valoració de la diversitat cultural i musical a través de l'expressió i la realització de projectes artístics integradors que permeten a l'alumnat interactuar de manera creativa i innovadora amb el professorat, els companys de l'aula, la resta del centre escolar i la societat que els envolta.

Per altre costat, s'ha de tindre en compte la realitat sonora amb la qual es relacionen els adolescents en la societat actual. L'ús de les TIC i les noves maneres d'escoltar i crear música han de ser ferramentes importants a l'hora de centrar l'aprenentatge en l'alumnat i obrir-se a les seues necessitats i interessos. .

En una societat caracteritzada per la informació i la diversitat, i que forma part d'un món globalitzat, necessitarem una educació artística que ens permeta entendre el nostre món, reconèixer el valor de la diversitat, argumentar amb fonaments, valorar el bé comú i participar de manera activa i col·laborativa. Per això, totes les activitats suggerides pel docent han de contribuir a la formació d'una ciutadania sensible.

Finalment, amb l'objectiu d'atendre a la diversitat d'interessos i a les necessitats de l'alumnat, s'incorporaran principis de disseny universal, i ens assegurarem de que no hi haja barreres que impedisquen l'accés físic, cognitiu, sensorial i emocional per a garantir la, participació i aprenentatge.

D. CRITERIS D'AVUACIÓ

- **Competència específica 1**
 - Reconèixer el patrimoni musical i escènic valencià i de la resta del món, i justificar, amb respecte i sentit crític, la seua pertinença en un període històric.
 - Relacionar les manifestacions musicals i coreogràfiques amb aspectes socioculturals, considerant el seu ús i funcionalitat.
 - Analitzar el fet musical i coreogràfic vinculant-lo amb el pensament estètic del moment i amb les manifestacions artístiques del mateix període històric.
- **Competència específica 2**

- Conèixer les principals característiques de propostes musicals de diferents gèneres, èpoques i estils, partint dels seus elements estructurals i tècnics.
 - Descriure les característiques i els elements estructurals i tècnics de les diferents produccions artístiques, utilitzant un lèxic musical adequat de forma oral i escrita.
 - Analitzar exemples musicals i coreografies de qualsevol època, gènere o estil a partir de partitures, audicions i visionat, amb un discurs respectuós amb la diversitat, ajudant-se de mitjans digitals.
- **Competència específica 3**
- Identificar diferents tipus de manifestacions artístiques a través del coneixement dels diferents elements i llenguatges vinculats amb la música i la dansa, i valorar la seua relació amb el context en el qual s'han produït.
 - Manifestar opinions personals fonamentades amb relació a diferents propostes musicals i coreogràfiques, i mostrar una actitud respectuosa i empàtica.
 - Elaborar arguments crítics sobre diferents obres o fragments musicals i coreogràfics seleccionats.
- **Competència específica 4**
- Manifestar idees, sentiments i emocions a través de la interpretació musical i el moviment corporal.
 - Interpretar música i danses de diferents èpoques, estils i gèneres, de manera individual i grupal.
 - Utilitzar tècniques interpretatives, individualment i en grup, amb consciència global, valorant la interpretació i la creació musical.
- **Competència específica 5**
- Elaborar projectes d'investigació científica de forma individual i grupal, aplicant estratègies d'investigació i selecció de fonts històriques.
 - Identificar i explicar les oportunitats de desenvolupament personal, professional, social i econòmic que ofereix la participació en diferents projectes artístics.
 - Dissenyar i desenvolupar projectes artístics relacionats amb la música i la dansa, aplicant estratègies de gestió vinculades a la planificació, la producció i la difusió d'espectacles escènics i musicals de forma activa i col·laborativa.

10. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ GENERALS

Per a la qualificació del grau de consecució dels objectius de la matèria de Música en l'ESO, usarem els següents indicadors d'avaluació amb la seua corresponent ponderació: Tot i això, al Departament seguim uns **criteris de qualificació**, consensuats pel professorat i que queden estructurats de la següent manera:

	Concep	Procediments	Actitudes
1r d'ESO	50%	30%	20%
2n d'ESO	50%	30%	20%
3r d'ESO	40%	30%	30%

(Creativitat Musical)

4t d'ESO

30%

30%

40%

-

Mú

sica -

Art

s

Escèniques

Pel que fa als cursos de **1r i 2n de Batxillerat**, els criteris per a qualificar les assignatures de “Llenguatge i pràctica musical”, “Cor i Tècnica Vocal” I i II, i “Història de la Música i la dansa” (2n de Batxillerat), canvien lleugerament; resulta obvi que la manera d’avaluar el grau d’assoliment dels objectius i el seu procés d’aprenentatge ha de ser, necessàriament diferent. Així, en 1r de Batxillerat, el 40% de la nota avaluarà les proves i activitats escrites, un 40% les activitats pràctiques i els procediments, i el 20% restant avaluarà l'actitud de l’alumnat respecte a l’assignatura. En el cas de 2n de Batxillerat, el 60% de la nota correspondrà als conceptes/procediments (que en aquest ensenyament van de la mà) i el 40% que hi falta avaluarà l’actitud de l’alumnat respecte a la matèria i al seu propi procés d’ensenyament.

10.1. INSTRUMENTS D’AVALUACIÓ

En aplicació dels criteris d'avaluació anteriorment citats i els seus indicadors de consecució de l'aprenentatge, per a realitzar un seguiment adequat del progrés de l'alumnat es tindran en compte diversos elements de valoració per a qualificar amb un sentit global el rendiment personal de cada alumne:

PROVES OBJECTIVES ESCRITES I ORALS

- Es realitzarà a començament del curs una prova objectiva escrita (de coneixements previs) que sondejarà els coneixements musicals generals de l'alumnat. Aquest document serà el punt de partida des del que es marcaran les estratègies i instruments d'avaluació de la matèria. Es començarà a treballar prenent en tot moment com referent la progressió des de la base marcada al començament de curs per la dita prova.
- Així mateix, per a portar un control periòdic del procés d'ensenyament-aprenentatge i del grau d'adquisició competencial, es realitzarà una prova objectiva oral o escrita cada dos o tres Unitats Didàctiques.
- Si es desitja un control periòdic escrit, es podran realitzar, almenys, una o dos revisions dels quaderns amb que l'alumnat treballa a classe per tal de comprovar la consolidació i assimilació satisfactòria dels continguts abans indicats.
- El caràcter de l'avaluació ha de ser continu. Per tant, per a un registre efectiu i real de la progressió dels coneixements de l'alumnat, s'ha d'aplicar en elles una MITJANA PONDERADA, de tal forma que el valor percentual assignat a cada una d'elles siga progressiu.
- La no presentació a un examen d'avaluació o a les proves escrites i orals que es duguen a terme al llarg del trimestre, només quedaran justificades per mitjà de carta o comunicació personal dels pares o tutors legals.

OBSERVACIÓ DIRECTA DEL TREBALL DE L'ALUMNAT

- Els alumnes, durant la classe, hauran de donar mostres evidents d'haver comprés els continguts, bé contestant a les preguntes que el professor formularà

- individualment, bé mantenint un diàleg entre ells a partir de preguntes col·lectives.
- Donat el caràcter necessàriament pràctic de la matèria de Música, l'alumnat haurà de participar de manera activa, respectuosa i en col·laboració amb els companys, de les activitats d'INTERPRETACIÓ INSTRUMENTAL, VOCAL I CORPORAL, proposades pel professorat. En tots els casos, l'alumnat ha de mostrar una actitud oberta i respectuosa vers els companys i el tipus de música que se'ls presente en cada cas.
 - El professor avaluarà aquests exercicis per mitjà de RÚBRIQUES ad hoc. Es durà a terme també una observació sistemàtica del treball personal i grupal en el desenrotllament i finalització de tasques, representacions, treball en equip.... per mitjà de rúbriques. S'utilitzarà a més com a instrument d'avaluació la realització a casa i/o en classe dels exercicis proposats en el llibre

PROCEDIMENT DE RECUPERACIÓ. TRACTAMENT DE PENDENTS.

El **procediment de recuperació de l'alumnat amb l'assignatura pendent** d'un altre curs quedarà en funció de si l'alumne aprova la matèria cursada en el present curs; si es dona el cas de que l'alumne no estiga cursant la matèria però la té pendent, es procedirà a realitzar-li un treball adient als continguts del nivell que presenta pendent. Aquesta situació sols pot donar-s'hi en el cas dels alumnes que no estiguen cursant (perquè no ho desitgen) cap de les assignatures que ofereix el Departament en 4t d'ESO i tinguen pendent de recuperar la assignatura de Música de 3r d'ESO.

TIPUS D'AVALUACIÓ

Des del punt de vista de l'agent avaluador, a més de la tradicional heteroavaluació (la que realitzarà el professor sobre l'alumnat), farem ús de l'autoavaluació (l'alumne avaluarà les seues pròpies accions) i de la coavaluació (avaluació per parelles, específicament) a fi d'assegurar la participació de l'alumnat en el propi procés d'avaluació.

Atenent al moment i al propòsit, durem a terme una avaluació inicial dels coneixements previs de l'alumnat sobre aspectes lingüístics i del món grecollatí, i una avaluació contínua, formativa i , avaluant el procés d'ensenyament-aprenentatge de forma freqüent per a demanar informació sobre la seua millora. Per això no serà necessari realitzar exercicis de recuperació.

11. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O PER A LA COMPENSACIÓ DE DESIGUALTATS.

El Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià, estableix que els centres docents són elements dinamitzadors en aquest nou paradigma en el qual la millora de la qualitat i l'equitat, la cohesió social i la participació activa de la comunitat educativa són factors clau de l'èxit escolar. A més, estableix i regula els principis i les actuacions per a fer efectius els principis d'equitat i igualtat d'oportunitats en l'accés, la participació, la permanència i el progrés de tot l'alumnat en el sistema educatiu valencià, que posen el focus d'atenció no només sobre l'àmbit de la discapacitat, sinó sobre tot l'alumnat i, en especial, sobre el que es troba en situació de més vulnerabilitat i en risc d'exclusió educativa i social per qualsevol raó.

Així, i segons queda establert en l'Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià, la inclusió educativa s'ha d'entendre com una qüestió de dret que ha

d'impregnar necessàriament les cultures, les polítiques i les pràctiques de l'Administració educativa, dels centres docents i dels diferents serveis educatius. Això comporta la implementació d'actuacions que garanteixen la no-discriminació, la igualtat d'oportunitats, l'accessibilitat universal en totes les seues dimensions: física (en espais, equipaments i entorns), sensorial, cognitiva, emocional/actitudinal i en la comunicació, i preveure les actuacions d'intervenció educativa adequades, efectives i eficients per a aconseguir l'èxit escolar i la participació plena en l'àmbit educatiu de tot l'alumnat, en col·laboració i coordinació amb els diferents agents sociocomunitaris, des de la consideració que els centres docents han de ser autèntics dinamitzadors de la transformació social cap a la igualtat i la plena inclusió de totes les persones. En aquest sentit, s'han de mantindre unes expectatives elevades per a tot l'alumnat i no posar el focus d'atenció només en aquest, sinó que també, i especialment, en el seu context de desenvolupament i aprenentatge i en les barreres que en dificulten la inclusió.

Sens dubte que en un grup heterogeni d'alumnes, i més tractant-se de nivells obligatoris d'ensenyament, no tots parteixen dels mateixos coneixements ni presenten les mateixes capacitats ni inquietuds. Per mitjà de la prova d'avaluació inicial que realitzarem a principi de curs, (que marcarà els coneixements musicals bàsics), i després d'observar el progrés individual de l'alumne durant les primeres setmanes de classe, intentarem detectar els possibles casos en què es necessita de suport o de compensació educativa.

En cas de detectar-se i en funció de les característiques concretes de l'alumne, s'actuarà en coordinació amb l'equip psicopedagògic del Centre i amb la resta de l'equip educatiu perquè l'alumne reba el reforç que requerisca o per a valorar, si és possible, la possibilitat de realitzar una adaptació curricular.

Tot i que en l'Àrea de Música no es contemplen els desdobles el Professorat hem de donar resposta a la diversitat d'alumnat que tenim a les aules – diversitat cultural, ACIS, estudiants de música... -.Les activitats dutes a terme tenen diverses possibilitats, tant en el plànol individual, com col·lectiu, amb diferents graus de dificultat progressius (per exemple a l'hora d'executar una interpretació o fer una creació musical determinada comptem amb diversos papers segons el nivell detectat en l'alumnat).

Les activitats d'audició seran presentades d'un mode totalment guiat per tal de que l'alumnat arribe a la deducció que s'espera, sempre des de l'esforç i el raonament. L'ordre en els materials utilitats treballats a l'aula i la predisposició a classe han de ser dos pilars bàsics per afrontar la diversitat.

D'altra banda, totes les activitats dintre i fora de l'aula programades pel Departament de Música estaran dirigides vers la sensibilització, prevenció i eradicació de qualsevol mena de violència i discriminació per causa d'intolerància, especialment la referida a condicions de diversitat funcional, de gènere, orientació i identitat sexual, ètnica o de creences religioses. Amb aquest línia de pensament i treball ens comprometem a fer ús d'un llenguatge, tant oral com escrit, inclusiu; així com també proposem una sèrie d'activitats que de manera transversal treballarem al llarg de tot el curs i en tots els nivells i que tenen com a finalitat fer palesa la **presència de les dones en la Història de la Música**. Aquestes seran:

- Paper fonamental i presència de les *trobairitz* dins del marc del Moviment

trobadors de l'Edat Mitjana.

- Interpretació instrumental de peces de diferents estils, procedències i nacionalitats, composades per dones.
- Visionat de documentals que versen sobre cantants, músiques o compositores que simbolitzen referents dintre dels seus estils musicals (Nina Simone, Amy Winehouse, Beyoncé, Joan Baez...)
- Posada en valor de les dones compositores, cantants, instrumentistes... que han sigut o són referents en la música valenciana al llarg de la història.

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

Per al present curs hi ha una sèrie d'activitats dissenyades (encara que poden sofrir alguna modificació) entre les quals destaquen:

- 9 d'octubre. El folklore valencià: música, instruments, cançons i danses valencianes. Treball a cada aula al voltant dels elements musicals que enriqueixen el folklore valencià.
- Activitats musicals de Nadal.
- Audicions Preliminars Premis 25 d'abril.
- Organització i coordinació de les activitats musicals i artístiques que nodrisquen l'acte d'entrega dels Premis 25 d'abril.
- Realització, assaig i representació del Musical "Penny Lane" amb arranjaments musicals i textos Del professorat del Departament, i destinat a ser representat per l'alumnat de les matèries de "Música" i "Arts Escèniques i dansa" de 4t d'ESO.
- Organització i coordinació de les propostes musicals de les graduacions de 4t d'ESO i 2n de Batxillerat.
- Activitats musicals de Final de curs.
- Possibilitat de realitzar una Jornada de donació de sang i medul·la òssia al centre.
- Possibilitat de fer un taller de Danses tradicionals.
- Possibilitat de fer un taller amb els grup "Smoking Souls" per tal de gravar un vídeo-clip o assistir a un concert en acústic que el grup realitzaria al nostre centre.
- Possibilitat de fer un taller col·laboratiu amb el cantautor contestà Andreu Valor i també amb el guitarrista d'Alzira Nèstor Mont.
- Possibilitat de realitzar un taller de batucada amb Esteve Tortosa, cantant del grup "Auxili".

13. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS, COORDINACIONS INTERDEPARTAMENTALS

Per a dur a terme amb bon fi tot allò descrit en aquesta programació és necessari disposar del següents materials:

1. Material de l'alumnat: la totalitat dels grups d'ESO disposaran del material que el professorat els dispensarà en format dossier, fotocòpies, partitures, textos, etc. En el cas de 1r de Batxillerat, el material del que disposa l'alumnat és, com en els cursos anteriors, l'elaborat pel professorat del departament. A 2n de Batxillerat s'utilitzarà un material elaborat pel professorat a partir d'un dossier creat fa uns anys per Javier Clavo i destinat a l'assignatura d'Història de la Música.

2. Llibres de lectura: Alguns dels llibres de lectura programats pel Departament per al present curs amb l'objectiu d'aprofundir alguns conceptes curriculars i fomentar l'hàbit de lectura entre l'alumnat dins del "Pla de foment de la lectura" que actualment existeix al centre, són

els següents:

- *El violí d'Auschwitz* de Maria Àngels Anglada, Ed. Columna. (1r i 2n d'ESO)
- *Qué pinta un músico en un instituto* i *Un rock del 15* de José Manuel Bujalance. Ed, Bubok. (1r i 2n d'ESO)
- *Hip Hop* de Rafael Vallbona, Ed. Columna o *El asesinato del profesor de música* de Jordi Sierra, Ed. Anaya (3r d'ESO)
- *El jove Lennon* de Jordi Sierra, Ed. Columna Jove (4t d'ESO)

3. Material d'aula: A més de la dotació de l'aula (instruments musicals diversos, projector, pantalla, ordinador amb connexió a Internet i equip de so) i de les noves adquisicions que hem fet els darreres anys (bateria, baix elèctric, guitarra elèctrica, amplificadors i caixó flamenc), hem adquirit 30 carrillons escolars per a l'alumnat de 1r i 2n d'ESO, per tal de fer la iniciació als instruments de plaques, abans de començar a treballar amb l'instrumental Orff de que ja disposa l'aula.

14. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT

De la mateixa manera que realitzem una avaluació dels resultats del procés d'aprenentatge dels alumnes i del seu grau d'adquisició de les competències, hem d'avaluar en tres moments el procés d'ensenyança, és a dir, la programació d'aula per mitjà d'una avaluació inicial (estructura, continguts i nivell de qualitat del document); una altra processual (el procés d'aplicació i satisfacció de la programació realitzada per a un determinat grup, reorientant-la i adequant-la a la realitat del grup) i una altra final (al final del curs s'ha de reflexionar globalment a la llum dels resultats obtinguts a fi d'acomodar i matisar accions per al futur). Trimestralment farem un balanç sobre quatre aspectes que sustenten la nostra tasca d'ensenyament-aprenentatge:

- La programació didàctica: avaluarem si la programació didàctica s'adapta al grup, nivell i aula.
- Les unitats didàctiques: la seua composició documental (organització interna) , aspectes globals (coherència, utilitat i claredat) i els elements curriculars (objectius, continguts, activitats, metodologia i criteris de qualificació).
- Els materials curriculars: analitzar si l'elecció d'uns determinats materials curriculars han servit per a aconseguir els objectius, s'adapten als diferents continguts i permeten l'avaluació.
- Les activitats educatives: avaluar si han sigut idònies per a la consecució dels objectius i per a l'èxit d'aprenentatges significatius i adquisició de competències.

El procediment per a arreplegar la informació que fa referència a tots aquests aspectes consistirà en:

- Una fitxa qüestionari on plantejarem a l'alumnat una enquesta amb escales d'estimació i llistes de control perquè valoren els quatre àmbits anteriorment exposats.

- Dos fitxes qüestionari per al professor: una amb la mateixa estructura que la de l'alumnat i una altra per a l'avaluació de les programacions didàctiques.
- Una plantilla DAFO per a detectar convenientment els elements que s'han de corregir i millorar.

Paloma González García, Cap de Departament de Música.
Dénia, 1 d'octubre de 2023

